

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Studies

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta
Katedra právních oborů, řízení a ekonomiky

Bakalářská práce

Aktuální problémy činnosti asistentů prevence kriminality v Českých Budějovicích

Vypracoval: Aneta Zetochová
Vedoucí práce: PhDr. Jaroslav Hála

České Budějovice 2015

ABSTRAKT

Bakalářská práce na téma *Aktuální problémy činnosti asistentů prevence kriminality v Českých Budějovicích* se zabývá předcházením kriminality pomocí programu Asistent prevence kriminality. Program byl zaveden v Českých Budějovicích roku 2013 a funguje již třetím rokem. Mnoho lidí má o něm rozdílné smýšlení, a proto jsem se rozhodla provést výzkumnou sondu abych zjistila, zda je to úspěšné či neúspěšné. V rámci obsahu činností, které asistenti vykonávají, je totiž možné, že se potýkají s problémy či překážkami. Ty jim mohou působnost v praxi ztěžovat.

V teoretické části jsem popsala současný stav, kde jsem se zmínila o prevenci kriminality v Českých Budějovicích s ohledem na sídliště Máj, dále základními funkcemi a činnostmi, jimiž se asistenti prevence kriminality zabývají a v poslední řadě také příklady dobré praxe, kterými srovnávám pozitivní a negativní názory veřejnosti a odborníků.

Pro praktickou část bakalářské práce jsem si vybrala kvalitativní výzkum. K získání dat byla použita výzkumná metoda dotazování a jako technika sběru dat byl zvolen strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami. Patnáct rozhovorů bylo rozděleno do tří bloků s různě podanými otázkami takovým způsobem, aby propojily teoretickou část s dosažením hlavního cíle. Hovořila jsem s asistenty prevence kriminality i se zainteresovanými odborníky, kteří rozumí dané oblasti.

Cílem práce je zachytit rozvíjející se strukturu a činnosti asistentů prevence kriminality v Českých Budějovicích, objasnit prvotní obtíže a problémy, které toto utváření doprovázejí a navrhnout některá optimalizační doporučení.

Klíčová slova:

Kriminalita - Prevence kriminality - Asistent prevence kriminality - Mentor

ABSTRACT

The Bachelor thesis's topic is Current problems of activity of crime prevention assistants in České Budějovice is focused on crime prevention by the help of the crime prevention assistants programme. The programme of the Crime Prevention Assistant in České Budějovice was introduced in 2013 and works for three years currently. Many people have different opinions on this programme and that is why, I have decided to do research to find out if the programme is successful or not. In the scope of content of activity is possible that assistants contend with problems or obstacles which can worsen the scope of activity.

In the theoretical part I have described present-day situation, then I have also mentioned crime prevention in České Budějovice according to the housing estate Máj. Moreover, I have written about basic functions and activities which are part of work of crime prevention assistants and then I have compared examples of good practice with positive and negative evaluation of this programme by the public and specialists.

For my practical part I have chosen qualitative research. The research questioning method was used for gaining data. The structured dialogue with open questions has been used as a technique of gaining data. Fifteen dialogues have been divided into three sections with different questions to connect the theoretical part with achievement of the main aim. I have spoken with crime prevention assistants and with interested specialists who mentioned stated issues. The main aim of this thesis is to capture developing structure and activities of crime prevention assistants in České Budějovice, to clarify primary difficulties and problems which keep company with this formation and to suggest some optimization recommendations.

Key words:

crime - crime prevention - crime prevention assistant - mentor

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Aktuální problémy činnosti asistentů prevence kriminality v Českých Budějovicích vypracoval/a samostatně a použil/a jen pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č.111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Zdravotně sociální fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 10. 8. 2015

.....

Aneta Zetochová

Poděkování

Na prvním místě bych chtěla poděkovat panu PhDr. Jaroslavu Hálovi za odborné vedení práce a ochotu při konzultacích. Za velmi vstřícný přístup ve zjišťování informací pro bakalářskou práci a také cenné rady do života děkuji asistentům, odborníkům z veřejnosti a především mentorovi.

Obsah

ÚVOD	9
1 SOUČASNÝ STAV	11
1.1 Prevence kriminality v Českých Budějovicích se zřetelem k sídlišti Máj ..	11
1.2 Funkce a činnosti asistentů prevence kriminality	17
1.3 Příklady dobré praxe	21
2 CÍL PRÁCE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	26
3 METODIKA	27
4 VÝSLEDKY	30
5 DISKUZE	40
ZÁVĚR	44
LITERATURA A INTERNETOVÉ ZDROJE	46
PŘÍLOHY	52

Seznam tabulek

Tabulka č. 1:	Prevence kriminality	15
Tabulka č. 2:	Věk respondentů	30
Tabulka č. 3:	Vzdělání respondentů	30

Seznam použitých zkratk

APK	Asistent prevence kriminality
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MVČR	Ministerstvo vnitra České republiky

ÚVOD

„Je lépe zločinu předcházet, než jej trestat“

Cesare Beccaria

Kriminalita na velkých městských sídlištích v České republice má své specifické rysy a vyžaduje proto odpovídající přístupy k prevenci a regulaci. Jednou z nadějných možností je i budování organizační struktury a rozvoj činností asistentů prevence kriminality. Na českobudějovickém sídlišti Máj se jedná o zcela nový, dosud zde v praxi neověřený, prvek. Protože v této části krajského města bydlím ve studentském bytě, prožívala jsem v létě roku 2013 mediálně prezentovaný konflikt mezi obyvateli romského etnika a neromskými občany. Proto jsem dospěla k rozhodnutí hlouběji se touto problematikou zabývat. Zvolila jsem si pro svoji bakalářskou práci téma *Aktuální problémy činnosti asistentů prevence kriminality v Českých Budějovicích*. Jako obyvatelka Máje mám jedinečnou příležitost často nejen pozorovat práci asistentů, ale i se s nimi osobně setkávat. Činím tak již dva roky a na základě toho se domnívám, že také mám pro výzkumné zpracování zvoleného tématu potřebné předpoklady. Současně mohu využít i svých poznatků z praxe konané v rámci studia oboru *Sociální práce ve veřejné správě* na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Právě v průběhu praxe jsem se důkladněji seznamovala s myšlením, jednáním, životním stylem a kulturou českobudějovických Romů. Musím ovšem zdůraznit, že na Máji nežijí pouze Romové, a je nutné podotknout, že kriminalita zde páchaná rozhodně není jen jejich záležitostí. Z výše uvedeného je ale patrné, že se ve své práci zaměřuji více na kriminalitu, její prevenci a regulaci na největším českobudějovickém sídlišti právě ve spojitosti se zde žijící romskou komunitou.

V úvodu své práce (po nezbytném stručném vymezení základních pojmů) pojednávám o současném stavu prevence kriminality v Českých Budějovicích se zvláštním zřetelem k prostoru sídliště Máj. Informace bylo možné čerpat z odborné literatury, ale také je vyhledávat na internetu, někdy i v denním tisku nebo v dalších lokálních médiích, případně je získávat v osobních setkáních se zainteresovanými odborníky (kriminalisty, sociálními pracovníky atd.).

Dále se zaměřuji na objasnění funkcí a činností asistentů prevence kriminality. I zde bylo třeba získávat potřebné informace z různých dostupných zdrojů (vedle předpisů regulujících činnost zmiňovaných pracovníků to byly zejména rozhovory, které jsem vedla s nimi a s jejich nadřízenými).

V subkapitole *Příklady dobré praxe* dokončuji deskriptivní část svého výzkumu popisem některých, relativně již ustálených a osvědčených praktických postupů a projektů spojených s činností asistentů prevence kriminality, a to jak českobudějovických, tak i úspěšně uplatňovaných v jiných městech České republiky.

Těžištěm mé bakalářské práce je realizace kvalitativního výzkumu (s využitím techniky strukturovaného rozhovoru s otevřenými otázkami) zaměřeného na zjištění aktuálních problémů doprovázejících vznik a rozvoj souboru činností asistentů prevence kriminality s ohledem na specifické podmínky českobudějovického sídliště. Rozhovory jsem uskutečnila v první řadě se samotnými asistenty, ale též s dalšími zainteresovanými odborníky z řad policie, městského úřadu, úřadu práce a spolupracujících organizací. V závěru výzkumu se po nezbytné diskusi pokouším na základě svých zjištění formulovat některá doporučení k optimalizaci činností asistentů prevence kriminality se zřetelem na konkrétní lokalitu.

Jsem přesvědčena o tom, že předkládaná práce má svůj praktický význam. Spatřuji ho jednak v umožnění a usnadnění určité sebereflexe dnešním asistentům, dále v nabídnutí možnosti nově nastupujícím asistentům vyvarovat se některých chyb v práci, ale i v podnětech pro další manažerskou práci vedoucích pracovníků tohoto pozoruhodného sociálního programu. Výzvy, které pro mne práce na výzkumu představovala, zřetelně ovlivnily i můj osobnostní vývoj ve směru hledání budoucí vhodné profese.

1 SOUČASNÝ STAV

V následujícím textu se pokusím nastínit problematiku prevence kriminality v Českých Budějovicích na sídlišti Máj od jejího počátku, kdy se romské i neromské rodiny začaly stěhovat a adaptovat se na neznámé prostředí, což postupem času začalo nahrávat vzniku negativních sociálních jevů podporující vznik kriminality. Jak ukazují výzkumy, má kriminalita na velkých sídlištích v České republice své specifické rysy a vyžaduje proto odpovídající přístupy k prevenci a regulaci. Jednou z nadějných možností je i budování organizační struktury a rozvoj činností asistentů prevence kriminality. Na českobudějovickém sídlišti Máj se jedná o zcela nový, dosud zde v praxi neověřený prvek.

1.1 Prevence kriminality v Českých Budějovicích se zřetelem k sídlišti Máj

Sídliště Máj vzniklo v 80. letech 20. století, kdy současně byla budována i jaderná elektrárna Temelín. Kolem roku 1989 se do tohoto sídliště začali stěhovat Romové, kteří migrovali z východního Slovenska. Původně bydleli v městských bytech v centru města, ale z důvodu privatizace byli přestěhováni právě na sídliště. Byty na Máji byly cenově výhodnější a i lokalita pro bydlení byla velmi atraktivní (MPSV, 2006). Občanskou vybavenost, dobré dopravní spojení, působení různých organizací, možnost využití středisek zdravotní péče, obchodů, místních školek a škol potvrzují i Kozlová s Klufovou (2012) ve svém výzkumu. Sídliště je bráno v Českých Budějovicích jako nejrozsáhlejší. Ovšem vysoká koncentrace romských i neromských obyvatel vyvolává problémy ve vzájemném soužití občanů (Kozlová, Klufová, 2012). To si nese i své negativní důsledky a lokalita je často označována za segregovanou, sociální soudržnost se oslabuje a vytváří se ideální místo pro vznik kriminality (Ouředníček, 2007).

Zoubková s Moulisovou (2004, s. 13) uvádí, že kriminalita je předmětem kriminologie. Je to sociálně-patologický jev vyskytující se ve společenském prostředí mající určité jevové formy, které se postupem času mění. Za sociálně patologický jev (negativně společenský jev) lze podle Pokorného, Telcové a Tomka (2003, s. 9)

pokládat „chování jedince, které je charakteristické především nezdravým životním stylem, nedodržováním nebo porušováním sociálních norem, zákonů, předpisů a etických hodnot, chování a jednání, které vede k poškozování zdraví jedince, prostředí, ve kterém žije a pracuje, a ve svém důsledku pak k individuálním, skupinovým či celospolečenským poruchám a deformacím.“

S kriminalitou úzce souvisí i dva další pojmy významově důležité. Latentní kriminalita, jinak nazývaná skrytá. Z toho vyplývá, že pro společnost bude nebezpečnější, protože se o ní orgány činné v trestním řízení nedozvěděly z důvodu nepodání žádného oznámení. Člověk má většinou strach, nedůvěru k Policii ČR nebo si jednoduše chce ušetřit čas (Zoubková, 2011). Kriminalita evidovaná Policií ČR, státním zastupitelstvím a soudy je kriminalitou registrovanou, také označována za zjevnou. Vytváří se statistické údaje, které popisují rozsah, strukturu a její vývoj. Pokud budeme tyto statistiky používat, musíme si uvědomit, že se nedozvíme o skutečně páchaných trestných činech, ale pouze o těch, o kterých se výše uvedené instituce dozvěděly nebo popřípadě svojí činností zjistily, uvádí Kuchta, Válková a kolektiv (2005, s. 125) ve své publikaci.

Se zaměřením na kriminalitu z právního hlediska odpovídá pojem souhrnu jednání, které je v trestním zákoníku posouzeno za trestný čin (Zoubková, 2011). Zákon č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů (Česko, 2014, s. 16) uvádí v § 14 rozdělení trestných činů na přečiny a zločiny.

Pokud zmíníme kriminalitu na sídlišti Máj, tak podle výzkumu Kozlové a Klufové (2012, s. 27) sužovala toto sídliště „*ve větší míře tradiční sídlištní kriminalita (škoda na majetku, vykrádání aut a sklepů, rušení nočního klidu, znečištění veřejného prostranství, vyhrožování, hrubé násilí).*“ Jak dále píše Ouředníček (2007), prostředí sídliště udržuje vztahy jen na komunikaci mezi sousedy a rodinou, vzniká tedy určitá izolovanost od společnosti. Dopady to má i na utváření a soudržnost romské komunity. Kozlová a Klufová (2012) dodávají, že vyvíjející se kriminalita a konflikty na sídlišti Máj nebyly páchany jen dospělými, ale z velké části se na nich podílela i mládež. Podle Kuchty, Válkové a kol. (2005, s. 267) je kriminalita mládeže brána za „*nejzávažnější sociálně patologický jev, tj. poruchu v jejich chování projevující se v porušování trestněprávních norem. Poruchy chování v*

období dětství a dospívání patří k průběhu psychosociálního vývoje jedinců a má na ně vliv řada faktorů. Firstová (2014) píše, že při hledání příčin kriminality mládeže je nutné brát ohled na to, jak je každý jedinec dispozičně vybaven, jak probíhá jeho psychosociální vývoj a výchova v rodině.

Rizikové chování na sídlišti Máj bylo zjištěno už u dětí, které navštěvují první stupeň základní školy (Kozlová, Klufová, 2012). Ouředníček (2007) doplňuje, jak se děti z romských i neromských rodin nesdružují a žijí spolu ve společnosti odděleně. Tyto skutečnosti ohledně kriminality mládeže souvisejí i s tím, o čem hovoří Matoušek (2010), kdy lidé náležející k etnickým menšinám mají v západních zemích odlišnou hodnotovou orientaci od majoritní společnosti, přičemž mladí lidé náležející těmto skupinám (u nás zejména Romové) si vytvářejí svoji subkulturu, která může být nepřátelská vůči majoritě.

Po rvačce dvou dětí na sídlišti Máj v červnu roku 2013 vypukla potyčka mezi osmi lidmi, která byla příčinou hromadných protiromských protestů (MF DNES, 2013). Následující víkend se pak na českobudějovickém náměstí konala demonstrace, po jejímž skončení se ulice Máje staly dějištěm nepokojů, při nichž zasahovala policie. Výsledkem zásahů byly tři desítky zadržených, protestní situace se opakovala i během dalších víkendů (Aktuálně.cz, 2013). Baloun (2014) cituje zprávu Bezpečnostní informační služby (BIS), která protiromské protesty vysvětluje zvýšeným mezietnickým napětím ve společnosti a ventilací nespokojenosti místních občanů s nedostatečným řešením problémů s romskou minoritou.

Mezietnické napětí, o němž se zmiňuje BIS, může mimo jiné souviset i s jevem o kterém například hovoří Gorz (In Keller, 2005), kdy sociální stát oslabil primární solidaritu mezi lidmi, přičemž přerozdělování zdrojů z lidí vytvořilo pouze objekty sociální politiky v kategoriích plátců pojištění, daňových poplatníků a adresátů dávek, nikoli plně participující aktivní subjekty. Keller (2005) dodává, jak desolidarizace společnosti probíhá právě mezi příjemci sociálního zajištění a těmi, kteří systémy sociálního zajištění hradí. V důsledku předešlého ostatní ztrácejí solidární citění s nezaměstnanými, chudými, sociálně vyloučenými, apod. Jak vysvětluje Valach (2010), tak této skutečnosti může napomáhat i to, o čem hovořil Erich Fromm ve své knize Strach ze svobody, kdy podstata problému je v samotném

ovládání člověka člověkem, nese s sebou určité psychické důsledky: *"Ano, vůči svým pánům jsem nic, bláto u jejich nohou, ale vůči jiným, stojícím hluboko pod mnou jsem bůh. A kdo stojí pod mnou? Sociálně méněcenní – chudí, socky, barevní a jinak odlišní od společenské normy, určené a odvozené od společenských elit"* (In Valach, 2010).

Pokud se ve zprávě BIS hovoří o nespokojenosti místních občanů s nedostatečným řešením problémů s romskou minoritou, tak to potvrzuje i Kozlová v rozhovoru s Lukášem Markem pro MF DNES (In iDNES.cz, 2013). Je zaskočená názorem zastupitelů města, kteří byli překvapeni silou i rozsahem protestů. Kozlová se v rozhovoru zmiňuje o skutečnostech, kdy si magistrát města České Budějovice nechal v roce 2009 vypracovat analýzu sociálně prostorové nerovnosti na sídlišti Máj. Z toho vyplývá, že město s problémy bylo seznámeno. S tímto koreluje i názor Salima Murada (MF DNES, 2013), který kritizuje město za podcenění situace, i když o napjaté situaci na sídlišti vědělo. Ačkoli město vynaložilo veliké finanční prostředky na ochranu a zajištění bezpečnosti obyvatel na sídlišti, tak neposkytlo žádné finanční prostředky na prevenci kriminality. Například poskytnutí finančních prostředků organizacím, které se věnují práci s lidmi na sídlišti by dle Murada mělo své výsledky. S Muradovým názorem na prevenci kriminality koresponduje výpověď Kozlové (In iDNES.cz, 2013) v již zmíněném rozhovoru, ve kterém tvrdí: *„Je spíše nutné snažit se tyto jevy odstraňovat prevencí, výchovou a kvalitní sociální prací.“*

V základním kontextu lze prevenci kriminality chápat buď jako proces eliminování a regulování příležitosti spáchat trestný čin, anebo se stát jeho terčem (Crowe, 2000). Samotnou prevenci Matoušek (2003) vymezuje jako soubor opatření, kterými se předchází sociálnímu selhání, a to zejména těm typům selhání, jimiž se ohrožují základní hodnoty společnosti, jako je například kriminalita, toxikomanie, rasismus, apod. Matoušek rozděluje prevenci na primární, tu lze chápat jako předcházení problémům, sekundární, jako intervenci u osob se zvýšeným rizikem sociálního selhání a terciární, ta se provádí u osob, u kterých k sociálnímu selhání došlo. Jak uvádí Zapletal a kol. (2008) k prevenci kriminality, ve vyspělých státech je preferována prevence kriminality, neboť zmírňuje potřebu následné represe. Zoubková a Moulisová (2004) popisují prevenci situační a sociální. Sociální prevence představuje aktivity ovlivňující proces socializace a sociální integrace, k

těm lze využít opatření, která spadají především do sociální politiky (jedná se o opatření zaměřená na rodinu, vzdělávání, výchovu, apod.). Tato prevence je prioritní sférou při řešení romské otázky. Prevence situační se zaměřuje na samotnou kriminalitu. Zde se vychází z předpokladu, kdy určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Situace vyjadřuje také tabulka prevence kriminality, kde je podrobně rozepsáno, co tato prevence obsahuje.

Tabulka č. 1 Prevence kriminality

	Primární prevence	Sekundární prevence	Terciární prevence
Prevence situační	Zvyšování informovanosti o možnosti obrany proti nejčastěji se vyskytujícím druhům kriminality a o správném chování občanů v případě výskytu trestného činu či podezření z něj.	Častější přítomnost výskytu policistů na ulici, obecné povědomí o vysoké profesionalitě policistů a zhoršení podmínek pro páchání kriminálních deliktů.	Úzce cílená opatření ke zhoršení podmínek pro páchání konkrétních druhů kriminality, příp. ve vymezených teritoriích a zvýšení míry objasněnosti trestných činů.
Prevence sociální	Výchovné, vzdělávací, osvětové a poradenské aktivity pozitivně ovlivňující mládež a optimalizující životní podmínky mládeže	Cílené informační, poradenské a vzdělávací aktivity sociální péče vykonávané prostřednictvím poraden, linek důvěry, sociálních kurátorů pro mládež, streetworkerů, apod.	Zavádění sociální práce do trestní justice, informační, poradenské a sociální opatření motivovaných jednotlivců k jejich rehabilitaci do společnosti.

Zdroj: Zapletal a kol. (2008), Zoubková a Moulisová (2004)

V důsledku výše zmíněných událostí, které se odehrály na sídlišti Máj, město přizvalo k řešení situace samotné občany města a na sídlišti Máj začala fungovat komplexní prevence s komunitní prací, o které hovoří například Kinkor (In Matoušek a kol., 2013). Kinkor vymezuje jako jeden z typů komunity komunitu občanskou. Jedná se o společenství osob, které ve společném prostoru vykonávají každodenní aktivity. Kinkor dále popisuje, jak komunitní prací lze řešit místní problémy v oblasti sociálních služeb, životního prostředí, sousedských vztahů, ale například i etnického napětí. Jak se píše ve výzkumu Agentury pro sociální začleňování, tak již v roce 2005 bylo ve městě České Budějovice zřízeno místo koordinátora pro romskou komunitu a probíhala intenzivnější sociální práce, o kterou se postarala hlavně Diecézní charita s poradnou Evou (<http://www.dchcb.cz/sluzby-a-projekty/poradna-eva/>). Další aktivity vykonává Prevent. Jeho činnosti jsou spojené s užíváním drog. Také městská policie vlastní na sídlišti Máj kancelář, která velmi úzce spolupracuje s asistenty. Nejaktivnější je Salesiánské středisko angažující se převážně v oblasti trávení volného času pro děti a mládež (Ptáčková, 2013). Nové komunitní centrum v účelově vystavěné budově funguje na sídlišti od roku 2014. Nabízí širokou škálu volnočasových aktivit, poradenské centrum a v budově také sídlí nově přesunutá služebna městské policie (Dvořák, 2014).

Z hlediska preventivních opatření je dle Zapletala a kol. nezbytná právě spolupráce občanské společnosti s policií, to se označuje jako tzv. Community policing. Z mnoha činností, kterými toto sbližování policie s občanskou společností probíhá, lze zmínit například určování priorit policejní práce v oblasti pořádkové policie samotnou obcí (komunitou), dále lze zmínit doplňování pořádkové služby pěšími hlídkami, které budou navazovat kontakt s občany, či přijímat do služeb policie příslušníky národnostních menšin, které tvoří vlastní komunity.

Vytvořením projektu Asistent prevence kriminality v Českých Budějovicích město začalo rozvíjet zmíněnou Community policing, kterou konkretizuje Šáleová (2010, s. 11), když uvádí: „*Community policing je filozofie policejní práce, která klade důraz na místní znalost a ukotvenost policisty v lokalitě, ve které slouží. Cílem všech policejních postupů, které z této filozofie vycházejí, je zapojit veřejnost do policejní práce takovým způsobem a v takové míře, aby se zvýšila její efektivita, a zapojit policistu do veřejného života takovým způsobem a v takové míře, aby se*

zvýšila jeho prestiž. Jednotlivé postupy, které z této filozofie vycházejí, jsou zakotvené na spolupráci policie, veřejnosti, samosprávy a místních organizací a institucí. Na otevřené, partnerské komunikaci, sdílení společných problémů v oblasti kriminality a hledání a přijímání společných řešení.”

Po konfliktech v roce 2013 se rozhodli dva občané romské národnosti, že budou konat na sídlišti Máj dobrovolnou dvouměsíční činnost v udržování pořádku nejen přes den, ale i v nočních hodinách. Tato práce byla pro ně velmi zajímavá, a proto se rozhodli přihlásit i do následného oficiálního výběrového řízení na místo asistenta prevence kriminality (dále jen „APK”). Oba měli dobré předpoklady pro výkon této práce, jelikož znali perfektně lokalitu, neboť Máj je jejich bydlištěm už několik let. Výhodou je i znalost většiny obyvatel, což usnadňuje případné řešení vzájemných sporů (Kroupa, 2013). Působení dvou asistentů se velmi osvědčilo, jejich práce byla hodnocena, jak městem, tak i veřejností, velmi pozitivně. Dokázali viditelně eliminovat nepořádek na celém sídlišti a napjaté situace mezi místními obyvateli. Jejich působnost se díky tomu rozšířila i do centra města, kde se nachází další riziková místa: Lannova třída, prostředí vlakového nádraží a také Palackého náměstí. I zde je vysoká koncentrace romských obyvatel. Město tedy neváhalo a rozhodlo se vyhlásit další výběrově řízení na dvě místa APK (Svítilová, 2013).

Výše uvedené činnosti po protestech v roce 2013 mohou připomínat i jeden z přístupů v sociální práci, antiopresivní přístup, ke kterému Navrátil (In Matoušek, 2007) uvádí, že se jedná o přístup namířený proti znevýhodňování a utlačování, přičemž cílem je redukovat individuální a institucionální diskriminaci. Jedním z hlavních rysů tohoto přístupu je aplikace tří imperativů a to spravedlnosti (justice), rovnosti (equality) a spoluúčasti (participation).

1.2 Funkce a činnosti asistentů prevence kriminality

Asistent prevence kriminality je projekt vytvořený ministerstvem vnitra, který vznikl v září roku 2009. Spadá pod realizovaný „Program prevence kriminality a extremismu – Úsvit“, který podpořilo deset měst. Tento program si vytyčil cíl udržet

bezpečnost v lokalitách sociálně vyloučených a podchytit vznik sociálně rizikových jevů (Jiránek, Koníček, 2011).

Pojem asistent prevence kriminality (dále jen „asistent“) vymezuje Jiránek a Koníček (2011) takto: „*Je zaměstnancem samosprávy zařazeným v obecní policii ve smyslu zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů. Asistent není strážníkem ani čekatelem, ale plní úkoly, které nejsou dle zákona o obecní policii svěřeny výhradně strážníku nebo čekateli.*” To potvrzuje i trestní zákoník (Česko, 2014) v § 127, kde asistenti nejsou uvedeni mezi úředními osobami. Nemají oprávnění používat donucovací prostředky a jsou omezení v určitých úkonech (MVČR, 2014).

V Českých Budějovicích v současnosti pracuje sedm asistentů prevence kriminality, jeden z asistentů musel odejít, protože mu nebyla prodloužena smlouva. Výběr posledních APK se uskutečnil na začátku roku 2015, kdy proběhlo další výběrové řízení. Při každém výběrovém řízení se může přihlásit neomezený počet uchazečů, ale přednost dostanou ti, kteří mají určité předpoklady důležité pro výkon této práce. Jistý problém dříve působilo základní vzdělání uchazečů (Vlastní výzkum, 2015). To vnímal i bývalý primátor Juraj Thoma (In Janouš, 2013), když se o romských hlídkách hovořilo ještě před vyhroceným konfliktem: „*Bohužel, nikdo tehdy nesplňoval, aby byl v jednadvaceti letech bezúhonný, beztrestný a ještě měl vzdělání, tedy maturitu. To jsou zákonem stanovené požadavky, které prostě musí splnit.*” Město České Budějovice (2013) považuje za důležité hlavně tyto podmínky:

- bydliště nejlépe přímo v dané sociálně vyloučené lokalitě
- dostatečná znalost komunity
- beztrestnost a neúčast v nátlakové skupině
- snaha se vzdělávat
- příznivý zdravotní stav
- fyzická i psychická kondice

Podle MVČR (2014) nezáleží ale jen na těchto předpokladech, uchazeč o místo asistenta musí být také osobnostně vybaven. Měl by mluvit pravdu, znát základní

etické normy, umět vystupovat ve společnosti a dodržovat mlčenlivost. Musí být schopen týmové spolupráce, sebekázně a vlastnit zdravé sebevědomí. Jednou z hlavních dovedností je aktivní komunikace, umění vyjednávat a tím zabránit vzniku konfliktních situací. Jandourek (2007, s. 126) o komunikaci uvádí, že je to „*sociální operace sestávající z informace, sdělení a pochopení. Komunikace znamená nejen přenos informace, ale také výměnu emocionálního obsahu např. pomocí neverbálních náznaků. Teprve znalost tohoto obsahu umožňuje pochopení vlastního smyslu informace. Bez komunikace by sociální interakce nebyly možné.*” Matoušek (2007) k tomu dodává fakt, že přijímané informace si každý jedinec vyhodnocuje sám. Jestliže si tyto informace dokáže správně vyhodnotit, bude zpětně a adekvátně reagovat. Pro asistenty to znamená, že nesmí sami svým jednáním vyvolávat konfliktní situace (ESF, 2014). Geisler (2014, s. 9) ve svém výzkumu vymezuje asistenta jednoduchou definicí: „*APK je vlastně preventista. Pohybuje se pouze v oblasti prevence, s jediným nástrojem v ruce a to je komunikace.*” Díky komunikaci „*mají schopnost navázat s lidmi neformální vztah a občané jim důvěřují a jsou k nim více otevření, než ke strážníkovi Městské policie.*”

Geisler pojednává také o tom, že z komunikace můžeme vyvodit i funkce s ní spojené. V rámci sekundární prevence upozorňují, informují, ochraňují, vzdělávají, vychovávají a integrují problémové osoby do společnosti. Jaké funkce budou asistenti vykonávat, záleží na jejich mentorovi. Vždy bereme ohled na jejich potřeby a potřeby dané lokality. Obsah funkcí a činností se během projektu rozvíjí. Dále také uvádí, že je efektivnější rozdělovat úkoly pro asistenty jednotlivě. Nevyplatí se spěchat, potřebují čas na osvojení si daných úkolů a jejich dobrého vykonávání v praxi. Zásadní je ale přesto školení, rekvalifikace, různé kurzy, působení mentora a komunikace s ním (Geisler, 2014).

Zachary (2011) vymezuje mentora jako člověka, který si vytváří určité pouto s jeho tzv. mentee. Často se stává, že mentor a mentorovaný se na svět koukají „přes odlišný filtr.” Je to vytvářeno jejich navzájem jinými kulturními hodnotami a odlišnostmi. Mentor si ale musí uvědomit, že jeho mentee s ním může komunikovat prostřednictvím jeho vidění, proto se mentor musí snažit svému mentee porozumět. Autor také popisuje, že v rámci monitoringu dochází ke čtyřem předvídatelným fázím, které jsou důležité pro mentora i jeho mentee. První fází je příprava, poté

následuje vyjednávání, umožnění růstu a konečnou fází je sblížení, kde se hledí zpět na to, jaké kroky spolu dokázali udělat (Zachary, 2011).

Činnosti asistentů nelze přesněji vymezit. Každá lokalita má své určité nároky s ohledem na potřeby občanů. Mezi jejich hlavní aktivity Jiránek a Koníček (2011) zařazují:

- seznámení se sociálně vyloučenými lokalitami a objasnění působení asistentů občanům
- informování o jednotlivých vykonaných činnostech prostřednictvím zápisu do tzv. Knihy služeb APK a své hlídkové knížky
- výkon dohledu u školských zařízení, zejména u základních škol (převážně ráno a odpoledne, kdy se děti vyskytují před školou), dále dodržování dohledu na bezpečnost u silnic, kontrola dětí před nežádoucími jevy jako je záškoláctví, kouření, šikana, užívání omamných látek
- průzkum veřejných prostranství nahrávající zdržování problémových a nezletilých osob (herny)
- spolupráci s městskou policií, provádění hlídkování a kontroly nad pořádkem na veřejnosti
- získávání informací a následný monitoring a prevence černých skládek
- dodržování dohledu nad nočním klidem dané lokality
- spolupráce s různými institucemi (v Českých Budějovicích to je zejména úřad práce, OSPOD, komunitní centrum Máj a další)
- upevňování bezpečnosti pomocí základních norem a pravidel
- mapování různých potencionálních pachatelů kriminality (osob bez přístřeší, osob závislých na omamných látkách, alkoholu, nezaměstnaných, dětí a mládeže)
- vyhledání nejefektivnějšího řešení při vzniklém problému
- utváření přátelských vztahů mezi majoritou a minoritou.

Mentor a asistenti v osobních rozhovorech a v roční zprávě specifikovali přímo jejich vykonávané činnosti. APK v Českých Budějovicích jsou rozděleny do dvou služeb. Ranní začíná v 7:00 hodin a končí v 15:30 hodin, odpolední služba je od 13:30 do 22:00 hodin. Pracuje se i o víkendech a svátcích. Během dne se kontrolují vchody před základní školou Máj I. a II., kde se dříve odehrávaly napjaté situace mezi dětmi. Dále provádí otevírání, zavírání a celkový dohled u dětských hřišť. Důležitými aktivitami jsou ty, které souvisí s občanským soužitím na sídlišti Máj, kdy asistenti mají být vzorem pro majoritu i minoritu. Na podnět obyvatel celého města a i přicházejících turistů se působnost asistentů také rozšířila do centra města, nejvíce do oblasti vlakového nádraží, Palackého náměstí, ulice Lannovy třídy a v okolí sociálních ubytoven. Problémovými osobami zde jsou především bezdomovci (Vlastní výzkum, 2015). Mezi činnosti nově patří i doručování úřední pošty, kdy městská policie, státní policie a orgány obce využívají místní znalosti APK k doručení tzv. „nedoručitelných zásilek“. Dále probíhá úzká spolupráce s různými institucemi a v neposlední řadě se podílí i na přípravě a organizaci akcí pořádané romskou komunitou v této lokalitě (Šalena, 2014).

1.3 Příklady dobré praxe

Ministerstvo vnitra České republiky hodnotilo činnost asistentů prevence kriminality za rok 2010 a uvádí, jak díky využití dlouhodobě nezaměstnaných se znalostí specifík sociálně vyloučených lokalit snížilo riziko páchaní trestné činnosti, riziko vandalismu a zvýšilo pocit bezpečí občanů v těchto lokalitách (Jiránek, Koníček, 2011). Asistenti přispěli k dodržování čistoty na veřejných prostranstvích, došlo k omezení problémů v oblasti občanského soužití. Ze strany samotných asistentů je hodnocení kladné. Všichni asistenti se téměř dokonale identifikovali s rolí „ochránce zákona a spolupracovníka městské policie.“ Asistenti cítili, že obyvatelé sociálně vyloučené lokality je vnímali pozitivně a s důvěrou se na ně obraceli, přičemž v kolektivu strážníků byli přijímáni jako přínos pro výkon jejich služby. Veřejnost dle hodnocení ministerstva vnitra kladně hodnotí zodpovědný přístup asistentů a jejich vliv na snížení negativních jevů v sociálně vyloučených lokalitách. Nicméně i při jejich maximální snaze a spolupracujících strážníků-

okrskářů se nepodařilo navázat vztah s občany ve všech lokalitách, a to z důvodu nezájmu obyvatel této konkrétní lokality zapojit se do řešení negativních jevů a zvýšení bezpečí. I přes to se MVČR chce v projektu Asistent prevence kriminality pokračovat. Tento projekt podpořilo MVČR v roce 2011 téměř 38 miliony korun (Jiránek, Koníček, 2011). V roce 2013 končil dvouletý projekt Asistent prevence kriminality, přičemž Danková (2013) předkládá výpověď Jitky Gjuričové, ředitelky odboru prevence kriminality, která k projektu tvrdí: „*Ten projekt končí v polovině příštího roku a my máme vyškolené lidi, lidi, kteří pracují, chovají se bezvadně, přispěli úžasným způsobem ke zklidnění té bezpečnostní situace ve městech.*” Vzhledem k úspěšnosti projektu od října 2013 probíhá nový projekt Asistent prevence kriminality, který bude trvat do 31. 8. 2015 a je na něj určena částka z Evropského sociálního fondu přes 44 milionu korun (ESF, 2014).

Pozitivně je hodnotí i velitel městské policie Josef Hulín v Duchcově, kde proběhly protiromské protesty v roce 2013. Dle Hulína splňují to, co se od nich očekává, pomáhají udržet pořádek ve městě a minorita na asistenty slyší lépe, než majorita (In Teplický deník, 2013).

V Děčíně si asistenty chválí zástupce ředitele děčínské městské policie Tomáš Pavlík: „*Asistenty považujeme za nástroj, který nám umožňuje daleko účinněji působit na problémové jedince v sociálně vyloučených lokalitách. Asistenti mají lepší přehled o komunitě, vztazích a problémech. Dokáží problémy v řadě případů řešit účinněji než strážníci nebo policisté.*” (In Česká televize, 2012).

V Sokolově mají asistenti dokonalou místní znalost, zejména mezi Romy, a jejich komunikační schopnosti jsou na dobré úrovni. Všichni asistenti jsou mostem do lokalit, které jsou označeny jako sociálně vyloučené. Pomáhají strážníkům, policistům, samosprávě města přenést potřebné informace do těchto míst. Hlavním cílem zůstává komunikace s lidmi (Sokolov bezpečné město, 2014).

Samotné ministerstvo vnitra uvedlo v roce 2013 zprávu, ve které píše, že v souvislosti s prací asistentů prevence kriminality patří Litvínov k nejzkušenějším městům. Tamní asistentky se osvědčily od samého začátku a jsou v projektu nejlepší. I to je důvod, proč bude Litvínov hostit celostátní konferenci k tomuto projektu a své zkušenosti předávat dalším městům (MVČR, 2013).

Z výše uvedených skutečností je zřejmé, že jsou asistenti prevence kriminality vnímáni pozitivně. Vzhledem k tomu, že ve velké většině velmi dobře znají problémové prostředí a velmi často jsou členové menšin, hlavně romského etnika, komunikace a řešení problémů je efektivnější, než když problémy řeší příslušníci obecní či státní policie (Jiránek, Koníček, 2011). Lidé v problémových lokalitách mohou často cítit z členů obecní a státní policie represi, což u asistentů tak markantně nevnímají (Vlastní výzkum, 2015). To stvrzuje i Ladislav Poštolka (In Romea, 2012), který dělá asistenta prevence kriminality v Karvině: „*Romové si nikoho cizího k tělu nepustí. To je musíte znát. Třeba se tu přistěhujou Romové z Čech a takový cikán, když vás nezná, tak vás odpálkuje. Já je znám tady všechny od malička, to je moje výhoda.*” Asistenti prevence kriminality dopomáhají k uznání menšin, o kterém hovoří Fraser a Honneth (In Hrubec, 2011), kdy se uznání dle nich stalo klíčovým pojmem naší doby. „*Členové pospolitosti v adekvátním uspořádání vzájemně oceňují své jedinečné přínosy pro pospolitost a zároveň projevují porozumění pro specifické negativní situace, do nichž se někteří jedinci dostali, a jsou s nimi solidární.*“ (In Hrubec, 2011, s. 306).

Pokud se s ohledem na téma práce vrátíme k sídlišti Máj v Českých Budějovicích, tak i zde s asistenty prevence kriminality mají dobré zkušenosti. Jiří Vrba, strážník městské policie v Českých Budějovicích, velmi pozitivně hodnotí spolupráci s asistenty, kteří dle jeho slov dopodrobna znají obyvatele Máje a velmi usnadňují komunikaci. Asistenti dokonce pomohli při klasické pochůzce nalézt a zadržet osobu celostátně hledanou policií (Doležalová, 2014).

Město České Budějovice si chce asistenty prevence kriminality udržet, což dokládá i to, že v rámci prevence kriminality v roce 2015 podalo v 1. výzvě programu od MVČR žádost o neinvestiční dotace mimo jiné i k projektu „České Budějovice – asistenti prevence kriminality 2015.“ Předpokládaný rozpočet projektu je 1.706 000 Kč a z toho požadovaná dotace činí 1.262 000 Kč. Město dále v rámci prevence kriminality požádalo o dotace na projekty „České Budějovice – Prevence a včasná intervence v rámci spolupráce dětí a mládeže ve vytipovaných lokalitách,“ „České Budějovice – Informovaný senior“ a „České Budějovice – prevence kriminality na sídlišti Máj.“ (Město ČB, 2015).

Dostál (2013) shrnuje studii Agentury pro sociální začleňování, která přibližuje sociální situaci a podobu soužití na českobudějovickém sídlišti Máj, kde se na jaře 2013 opakovaně konaly protiromské demonstrace. V této studii se píše, jak si před demonstracemi obyvatelé stěžovali na nečinnost policie a vysokou míru latentní kriminality. Dále rostl počet stížností na chování dětí a mládeže a zhoršovaly se také problémy s lidmi s drogovou závislostí. Síť sociálních služeb byla nedostatečná. Nicméně po protiromských protestech se situace zlepšila (Dostál, 2013).

Syntézou obecní policie, asistentů prevence kriminality, neziskových organizací a participací občanů (zástupci minority a majority na sídlišti vytvořili sdružení, která spolu komunikují) vznikla v Českých Budějovicích na sídlišti Máj komplexní prevence kriminality s komunitní prací, jak bylo již uvedeno v podkapitole 1.1.

Na sídlišti Máj vzniklo komunitní centrum, které je místem setkávání všech generací. Pod jednou střechou najdeme několik organizací, nabízejících návštěvníkům široké spektrum volnočasových, zájmových a vzdělávacích aktivit, poradenské služby či jen příležitost k odpočinku a popovídání si. Jednou z organizací je i Salesiánské středisko dětí a mládeže. Toto středisko poskytuje preventivní systém salesiánského výchovného stylu. Tento výchovný styl je postaven na předcházení negativním jevům, proto se pro něj používá název preventivní systém. Jedná se o výchovu v rodinném ovzduší důvěry a dialogu (SasmČB, 2014). Do komunitního centra mohou chodit děti ze sociálně slabých rodin na doučování a Salesiáni zde také poskytují poradenství dětem z nefunkčních rodin nebo drogově závislým. Podle sdělení Pavlíka (In Česká televize, 2014) se v budově usídlili i strážníci městské policie. Přestože sídliště ve statistikách přestupků a kriminality nijak nevybočuje, služebnu přímo ve středu sídliště policisté vítají.

Komunitní práce na sídlišti Máj vykazuje znaky dobrého komunitního projektu, o kterém hovoří Kinkor (In Matoušek, 2013, s. 267-268): „*Projekt otevírá lidem a skupinám nové rozměry tím, že jim pomáhá překonávat černobílé vidění problémů, a tím, že jim dává příležitost, aby chybovali a učili se ze svých chyb i jeden od druhého, i tím, že myšlení lidí se v projektu vzájemně ovlivňuje a kultivuje. Projekt propojuje skupinu, nebo skupiny lidí, pomáhá uvést věci do pohybu, pomáhá*

formulovat priority zájmu komunity, předjímá budoucí stavy a události a směřuje k nim.“

Výše uvedené činnosti po protestech v roce 2013 připomínají již zmiňovaný přístup v sociální práci, a to antiopresivní přístup, ke kterému Navrátil (In Matoušek, 2007) uvádí, že se jedná o přístup namířený proti znevýhodňování a utlačování. Jedním z hlavních rysů tohoto přístupu je aplikace tří imperativů, a to spravedlnosti (justice), rovnosti (equality) a spoluúčasti (participation). Spravedlnost předpokládá, že s každým bez rozdílu bude nakládáno podle práva. Rovností se nemyslí stejnost. Myslí se zde pouze zaměření na rovnost příležitostí. Spoluúčastí se rozumí nejen zapojení samotných klientů do plánování, koordinace a vyhodnocování služeb, ale také i samotná spoluúčast klienta při volbě cíle a prostředků společného úsilí.

Antiopresivní přístup posiluje občanskou společnost. Místní participují na lokálních problémech a nepřenechávají řešení pouze na politicích a zastupitelích. O občanské společnosti píše například Jandourek (2007), který vysvětluje užívání pojmu občanská společnost v minulosti. Cicero tímto pojmem charakterizuje život v civilizované politické komunitě: slušnost, městský způsob života, občanské partnerství, občanský život a obchodní dovednosti. Pro Johna Locka stojí politická, či občanská společnost v protikladu k paternalistické autoritě. Matoušek (2003) k občanské společnosti dodává, že se jedná o sektor společenského života vytvářený spontánním jednáním občanů, případně sdružených do zájmových skupin. Pehe (2004) shrnuje: *„V obecné rovině bývá občanská společnost popisována jako síť občanských sdružení, iniciativ, které tvoří dohromady určitý organismus, jenž je nepolitický. Nepolitický v tom slova smyslu, že se neangažuje v politice stranickým způsobem, neusiluje o moc.“* Občanská společnost je znakem kvalitní demokracie a je s ní neodmyslitelně spjata. Důležitost této společnosti zmínil v roce 2009 na ekonomickém fóru ve Švýcarském Davosu Ban-Kimoon (In United Nations, 2009), generální tajemník OSN: *„Naše časy vyžadují novou definici vedení – globální vedení. Tyto časy vyžadují nové uspořádání mezinárodní spolupráce – vlád, občanské společnosti a soukromého sektoru, pracující společně pro společné globální dobro.“*

2 CÍL PRÁCE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Cílem práce je zachytit rozvíjející se strukturu a činnosti asistentů prevence kriminality na sídlišti Máj v Českých Budějovicích, zjistit prvotní obtíže a problémy, které toto utváření doprovázejí a navrhnout některá optimalizační doporučení.

Pro výzkumnou část bakalářské práce byly stanoveny 4 výzkumné otázky.

Výzkumná otázka číslo 1:

Které problémy v činnosti asistentů prevence kriminality v Českých Budějovicích považují zainteresovaní odborníci za nejzávažnější?

Výzkumná otázka číslo 2:

Které problémy považují asistenti prevence kriminality v Českých Budějovicích ve své činnosti za nejzávažnější?

Výzkumná otázka číslo 3:

Jaká řešení aktuálních problémů respondenti - zainteresovaní odborníci navrhují?

Výzkumná otázka číslo 4:

Jaká řešení aktuálních problémů respondenti - asistenti prevence kriminality navrhují?

3 METODIKA

Pro výzkum do mé bakalářské práce jsem zvolila kvalitativní výzkumnou strategii. Tuto metodu výzkumu Švaříček a Šedřová (2007, s. 17) vymezuje jako: „*proces zkoumání jevů a problémů v autentickém prostředí s cílem získat komplexní obraz těchto jevů založený na hlubokých datech a specifickém vztahu mezi badatelem a účastníky výzkumu.*” Reichel (2009, s. 50) dodává: „*Jedinečnost kvalitativních přístupů není pouze v tom, že nepracují s měřitelnými charakteristikami. Pokoušejí se určitý fenomén (prvek, aspekt, proces, apod.) nahlížet v pro něj autentickém prostředí a vytvářet jeho obraz v co možná nejkomplexnější podobě, včetně podob jeho vztahů s dalšími aspekty, apod.*”

K získání dat byla použita výzkumná metoda dotazování a jako technika sběru dat byl zvolen strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami.

„*Strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami sestává z řady pečlivě formulovaných otevřených otázek, na něž mají jednotliví respondenti odpovědět. Strukturovaným rozhovorem s otevřenými otázkami se redukuje pravděpodobnost, že se data získaná v jednotlivých rozhovorech budou výrazně lišit.*” (Hendl, 2005, s. 173). Jelikož jsem měla více respondentů, bylo nutné si připravit tři rozdílné koncepce strukturovaných rozhovorů s otevřenými otázkami. Každý rozhovor obsahoval tři stejné otázky a další již byly specifikovány s ohledem k dotazované skupině. Strukturovaný rozhovor pro mentora asistentů prevence kriminality obsahoval předem třináct připravených otázek, šest otázek jsem formulovala pro zainteresované odborníky z veřejnosti a samotní asistenti odpovídali na deset otázek.

Před začátkem samotného výzkumu jsem provedla předvýzkum, kdy jsem konzultovala s mentorem otázky určené asistentům. Důvodem bylo to, zda jsou všechny otázky správně formulované a zda respondenti na tyto otázky zvládnou odpovědět bez větších problémů. Na základě předvýzkumu jsem musela provést korekci otázky č. 10 pro tyto respondenty, neboť mentor mi sdělil, že některé položené otázky mohou být druhou stranou nepochopené. Na základě tohoto sdělení jsem otázku č. 10 změnila z původního znění *Existují nějaké problémy při výkonu Vaší činnosti Asistenta prevence kriminality?* na znění aktuální *Potýkáte se s nějakou*

činností, kterou byste nezvládal nebo existují nějaké překážky, či nedorozumění při výkonu této práce?

Jednotlivé rozhovory s respondenty trvaly 20 - 30 minut na předem domluveném místě. Pro získání konkrétních jmen a domluvení místa a času rozhovorů s respondenty - asistenty prevence kriminality jsem kontaktovala prostřednictvím telefonu vždy jejich mentora. Při komunikaci s ním nikdy nedošlo k nedorozumění, ba naopak byl velmi ochotný a vstřícný. Místem rozhovorů byla služebna APK na sídlišti Máj. Rozhovory se zainteresovanými odborníky jsem domluvila individuálně dle jejich času a postupně je navštěvovala podle toho, kde se nacházeli (například úřad práce, služebna městské policie na Máji, magistrát města České Budějovice, atd.).

Respondentům jsem stručně vysvětlila obsah a cíle své bakalářské práce. Dále jsem všechny ujistila, že kdykoli můžou rozhovor ukončit nebo nemusejí odpovídat na otázky, které by se jim zdály příliš osobní nebo nějakým způsobem nepříjemné. Za problémovou považuji oblast anonymity výzkumu. Například respondent, který vykonává činnost mentora asistentů, je v Českých Budějovicích pouze jeden. Není tak možné skrýt jeho identitu. Podobný problém spatřuji i u respondentů z řad asistentů prevence kriminality v Českých Budějovicích, u kterých jsem provedla tzv. totální výběr, protože jsem hovořila se všemi asistenty. I když ve výzkumu nezmiňuji jména, lze dohledat identitu jednotlivých asistentů. Nicméně před každým rozhovorem jsem respondenta na tyto skutečnosti upozornila a žádný z nich neměl problém s případným zveřejněním své identity.

Rozhovory probíhaly ve velmi příjemné atmosféře. Respondenti z řad asistentů potřebovali občas nějaké otázky více vysvětlit, ačkoli jsem provedla předvýzkum. To byl jediný problém, jinak každý otázkám dobře rozuměl a ihned na ně odpovídal. Respondenti mluvili k tématu, jen občas jsem se setkala s tím, že někdo začal podávat informace, které se k otázkce nevztahovaly. V tom případě jsem dotyčného upozornila a společně jsme se vrátili zpět k řešenému tématu.

Koncept strukturovaných rozhovorů s otevřenými otázkami příkládám do přílohy 1.

Výběrový soubor jsem sestavila na základě kvótního výběru u mentora asistentů prevence kriminality v Českých Budějovicích. Ke kvótnímu výběru Reichel (2009) konstatuje, že si výzkumník musí stanovit základní znaky či vlastnosti, které se vážou na výzkumný úkol. Určení znaků nebo-li kvót (například pohlaví, povolání, místo bydliště) provede výzkumník sám. Výběrem sedmi asistentů prevence kriminality jsem vyčerpala všechny respondenty, kteří v Českých Budějovicích pracují, proto jsem dosáhla také tzv. totálního výběru.

Zbytek výběrového souboru tvoří (strážníci, sociální pracovníci, manažer prevence kriminality, romský koordinátor, atd.). Tuto část výběrového souboru jsem vybrala na základě účelového výběru. K účelovému výběru Reichel (2009, s. 83) uvádí: *„Typickým nepravděpodobnostním, záměrným výběrovým předpisem je postup nazývaný výběr úsudkem, účelový. Používá se hlavně pro nevelké výběry (nepřesahující desítky jednotek) a jeho podstata není složitá. Výzkumník znalý kontextů zkoumané problematiky vybere prvky sám.“* Vojtíšek (2012) ve svých skriptech dodává: *„Tento výběr je veden výhradně záměrem výzkumníka, který rozhoduje, kdo bude nejlépe odpovídat potřebám a zaměření jeho výzkumu. Ovšem výběr musí být předem argumentován a měl by jasně reprezentovat zamýšlenou populaci.“*

4 VÝSLEDKY

Předem formulované otázky jsem si rozdělila do tří bloků podle dotazovaných respondentů. První blok tvoří sám mentor, do druhého jsem zařadila sedm asistentů prevence kriminality. Třetí blok je zaměřen na zainteresované odborníky. Celkem jsem ve výzkumu hovořila s patnácti respondenty. Zodpovězení otázek v rozhovorech postupně vede k odpovědi na výzkumné otázky.

Respondenty jsem obecně identifikovala dle 2 základních kritérií - podle věku a dosaženého vzdělání. Tabulka č. 2 ukazuje, že vybraní respondenti byli různého věku.

Tabulka 2: Věk respondentů

Věk respondenta	Počet respondentů
22 - 35 let	5
36 - 45 let	6
46 - 55 let	4
Celkem	15

Zdroj: *Vlastní výzkum (2015)*

Následující tabulka č. 3 rozděluje dané respondenty podle jejich dosaženého vzdělání.

Tabulka 3: Vzdělání respondentů

Vzdělání	Počet respondentů
ZÁKLADNÍ	7
STŘEDNÍ ODBORNÉ S MATURITOU	4
VYSOKOŠKOLSKÉ	4
Celkem	15

Zdroj: *Vlastní výzkum (2015)*

Seznámení s respondenty

Respondent č. 1

Respondent číslo 1 (dále jen R1) je mužského pohlaví a pracuje na pozici mentora.

Respondenti č. 2 - 8

Respondenti číslo 2 - 8 (dále jen R2, R3, R4, R5, R6, R7, R8) byli pouze mužského pohlaví a pracují na pozici asistenta prevence kriminality. Číslo jsem přidělila podle po sobě provedených rozhovorů.

Respondenti č. 9 - 15

Respondenti číslo 9 - 15 (dále jen R9, R10, R11, R12, R13, R14, R15), ze kterých bylo šest mužů a jedna žena R12, byli respondenti z řad zainteresovaných odborníků. Pracují na pozicích sociálních pracovníků, strážníků, koordinátorů a manažerů prevence kriminality.

Rozhovor s mentorem

První blok výzkumu tvořil mentor APK, který je pouze jeden. Při výzkumu jsem mentorovi (dále jen respondent R1) položila třináct otevřených otázek. Otázky č. 1 a č. 2 se zabývaly identifikačními údaji, které jsou zaznamenány v tabulkách č. 2 a č. 3. Otázkami č. 3, č. 4, č. 5 a č. 6 jsem se dotazovala, jakou vykonává přesnou pracovní pozici, jak se vlastně k práci mentora dostal, zda ji vykonává dobrovolně či nedobrovolně a co mu tato práce do jeho osobního, ale také do pracovního života přinesla. R1 si mentorování vybral sám na základě svých zkušeností z minulé pracovní pozice, kdy pracoval několik let ve věznici a dostal se zde do styku s romskou menšinou. Tuto zkušenost považuje za výhodu, protože neměl žádné obavy pozici mentora vzít. Bral to spíše jako výzvu a získání další pracovní zkušenosti, což také nakonec potvrdil tím, že ho mentorování obohatilo i přes psychickou náročnost.

Další otázky č. 7 a č. 10 se vztahovaly k působnosti a hodnocení projektu Asistent prevence kriminality hlavně v místě sídliště Máj. Zde byla odpověď stručná

a jasná. Zastává pozitivní názor na tento program, i když se trochu obává, že by mohl mít už zaujatý pohled. Změna je ale viditelná potvrzuje slovy: *„Je to znát na vzájemném soužití obyvatel na Máj. Došlo k uklidnění a k většímu dodržování pořádku na veřejnosti. Řekl bych, že více problémovější jsou teď situace v centru.“* Tato změna záleží na prováděné práci v té lokalitě, proto se musí mapovat její potřeby a díky tomu se vydedukují základní činnosti. Proto R1 a asistenti úzce spolupracují i s několika organizacemi (např. s komunitním centrem Máj, úřadem práce, s policií a dalšími).

Dále následovala otázka č. 11 ohledně problémů, kterými se sídliště Máj momentálně potýká. Jednotlivě R1 vymezil druhy nejčastěji řešených problémů. R1 uvedl rizikové projevy spojené s užíváním drog. Nicméně situace ohledně drog se na sídlišti Máj, dle jeho názoru během posledních let zlepšila. Za nejvíce závažný považuje vzájemné soužití obyvatel na tomto sídlišti. S tím se spojují i další problémy jako je například rušení nočního klidu a nepořádek v ulicích. Nicméně nepořádek v ulicích je dle R1 výsledkem špatného fungování firmy, která se stará o údržbu sídliště, přičemž k tomu uvádí: *„Je také vidět hodně nepořádek, vážne úklid firmou, která to má na starost. Lidé to začínají vnímat stejně jako v roce 2013. Když jdou ráno do práce je tu nepořádek, když se vrací z práce, vadí jim ten bordel, protože ho neudělali. Samozřejmě, že to je vina té firmy.“* Jako další závažný problém R1 uvedl dluhovou problematiku, o které tvrdí: *„Hodně lidí na sídlišti se potýká s dluhy. Řekl bych, že je to takový fenomén, protože vládne internetové sázení. Člověk nemusí už ani hrát automaty, aby se zadlužil, našťastí ty vyhláška města zkrouhla. Na Máji nenajdete ani jeden.“* R1 zmínil i problematiku nezaměstnanosti, kdy po rozmluvě s asistenty ze sídliště Máj v porovnání s jinými sídlišti (například ve Vsetíně, v Boleticích a v Janově) usoudil, že se počet lidí na Máji během dne mění, což vypovídá o tom, že většina lidí pracuje. R1 přímo řekl: *„Na sídlišti Máj uvidíte, že se každé ráno vyprázdní parkoviště. Z toho můžeme usuzovat, že ti lidé jedou do práce. I podle toho vozu to poznáte, že ten Rom pracuje a neživí se jen dávkami z hmotné nouze. V tom je rozdíl oproti ghettům a sociálně vyloučeným lokalitám. Gabal sice označil Máj jako sociálně vyloučenou lokalitu, ale není to pravda, nelze to tak brát. Je to ta lepší lokalita obydlená Romy.“*

Zbývající otázky č. 12, č. 13 a č. 14 se zabývaly překážkami a problémy s akcentem na jejich řešení při výkonu práce mentora a asistentů prevence kriminality. R1 neshledává v činnostech asistentů žádné závažnější problémy. Menším problémem zmínil situaci, kdy mezi asistenty město zkusilo zařadit i občany z majoritní společnosti. Bohužel to nefungovalo, jak se předpokládalo a R1 k tomu dodává: *„Byl tu jeden muž a žena, ale vzhledem k finančním podmínkám využili jen 3 měsíční zkušební doby. Byl tam také problém proniknout do romské komunity, je to náročné především po psychické stránce. Pokud nejste členem komunity, působit je pak psychicky náročné.“* Jediný problém, který by mohl být celkem zásadní, vnímá v neisté budoucnosti asistentů, když uvádí: *„Myslím si, že se o asistenty staráme velice dobře, ale samozřejmě vždy může nastat nějaký problém. Teď vlastně jeden takový řešíme. Řešilo to hodně měst. Podle nového zákoníku lze smlouva prodlužovat jen dvakrát. Po třech letech pracovní smlouva skončí a asistent odchází. Chceme to udělat tak, aby se s nejlepšími pracovníky uzavřela smlouva na dobu neurčitou, protože už mají zkušenosti. Vynaložili se na ně peníze, hlavně na jejich vzdělání, vybudovali si své know how. Praxe, kterou získali při řešení různých situací, už se nedá nahradit. Co se týče těch asistentů a jejich budoucnosti, je to tak, že pokud nebude budoucnost, není motivace.“* Na dotaz jak daný problém řešit R1 uvádí: *„Tak ohledně té smlouvy, to je jednoduché, jak jsem říkal, pracovní smlouvu změnit na dobu neurčitou u osvědčených asistentů. Jinak žádné zásadní problémy v činnosti asistentů neřešíme.“*

V samotné práci s asistenty R1 neshledává žádný problém. O všech věcech spojených s výkonem práce APK s nimi stále komunikuje, mohou se na něj vždy s jakýmkoliv problémem obrátit. Při vzniku případných problémů se s nimi snaží řešit tyto situace postupně dílčími kroky, nikoli najednou, jelikož by tím příliš jednotlivé asistenty zatížil a práce by se stala neefektivní.

Rozhovor s asistenty

V druhém bloku mého výzkumu jsem hovořila se sedmi asistenty, kteří odpovídali na deset otevřených otázek.

Jejich věková skupina a dosažené vzdělání je uvedené v tabulkách č. 2 a č. 3, kde jsou zahrnuti všichni respondenti. Respondenti mají jen základní vzdělání i přesto, že se pár jedinců snažilo vyučit. Žádný z nich ale učiliště nedokončil. Raději nastoupili hned do zaměstnání nebo dali přednost rodině. Zpětně hodnotí jejich rozhodnutí za nesprávné a většina se shodla na tom, že jim při hledání zaměstnání vzdělání chybí. Někteří by si ho rádi dodělali, ale vzhledem k věku konstatují, že už by to nezvládli.

Otázkami č. 3 a č. 4 jsem se respondentů dotazovala, jak se k pracovní pozici APK dostali a zda jsou s ní spokojeni. Dva respondenti R7 a R8 začali práci vykonávat hned po nepokojích v roce 2013 na podnět romského koordinátora, který jim navrhnul, aby dobrovolně udržovali pořádek na sídlišti Máj. Po zřízení programu APK se oba přihlásili do výběrového řízení. Zbývající respondenti se o pozici dověděli od kamarádů, pouze R4 přes Salesiánské středisko. Výkon tohoto zaměstnání si velmi chválí a přáli by si u něj už zůstat.

Pozice asistenta obsahuje výkon mnoha činností, které jsem popisovala v teoretické části. Proto jsem od respondentů zjišťovala otázkami č. 5, č. 6 a č. 7, zda proběhlo nějaké školení a zda bylo těžké si následovně činnosti osvojit. R8 na otázky reagoval hned pozitivně: „*Ano, všichni kdo začínali, měli školení a poté jsme začali práci zkoušet v terénu. Ze začátku to bylo velmi těžké, chodili jsme s velitelem, všechno nám vysvětloval a ukazoval.*” R6 jmenoval i druhy školení, kterými všichni prošli a stále se realizují: „*Jezdíme na sebeobranu, na supervize, měli jsme kurz plavání, chodíme do posilovny, máme i školení na téma zadluženost, sociální práce, to bylo docela zajímavé*” a opět potvrzuje to, co řekl R8: „*Jinak to, co nás nejvíc školí, je pan velitel. Když něčemu nerozumíme, nesmíme se bát zeptat.*” Všichni respondenti se shodli na tom, že školení bylo důležité, velmi přínosné a dalo jim to základ pro výkon v terénu. R3 ovšem konstatuje: „*Tak na tom školení Vám sice řeknou, co máte dělat a jak, ale v realitě je to pak jiné. Člověk si to musí ozkoušet, zda to vůbec půjde dělat tak, jak nám na školení říkali. Tak že vlastně nám také hodně dá praxe.*” Každý z nich se učil činnostem individuálně a někteří se setkali v prvopočátku s menšími problémy jako každý den psát či komunikovat s lidmi. Postupem času se ale vše zlepšuje.

Otázka č. 8, na kterou většina respondentů odpověděla téměř podobně, navazovala na předchozí otázky ohledně školení a činností. Zajímalo mě, jaké činnosti musí respondenti vykonávat. R8 otázku vzal s humorem: „*Všechny... ne to byla sranda! Vykonáváme ty, co jsou potřeba. Všichni, co něco potřebují, tak zavolají našemu mentorovi a domluví se, my pak věci řešíme. Chodíme hlídat na úřad práce třeba. Hlídáme pořádek a dodržování nočního klidu na Májí, ale taky v centru. Problémové je docela Palečák, upozorňujeme lidi a hlavně s nimi komunikujeme.*” S touto odpovědí koreloval i R5, který navíc dodal, že hlídanou oblastí je i českobudějovické nádraží a Lannova třída, kde se obchází hlavně herny a baráky, ve kterých bydlí romská menšina. Ty nejzákladnější činnosti vyjmenoval detailně R2: „*No tak ráno děláme dohled u školy, tam dohlížíme na děti, aby se mezi sebou nějak neporvaly nebo aby nekouřily. Kontrolujeme také pořádek kolem školy. Otvíráme a zavíráme dětská hřiště na celém sídlišti Máj a pak zde obcházíme ulice. Pokud vidíme nějakou černou skládku, vyfotíme ji a zapíšeme si to. Dále docházíme do komunitního centra. Když je problém nebo konflikt, mluvíme s dotyčnými hned na místě a situaci řešíme, když to nezvládneme sami, přivoláme policii, ale většinou stačí dobrý slovo a je klid. Zapomněl bych, že kontrolujeme i pití a drogy, párkrát jsme sbírali i nějaký stříkačky.*” Pár slovy to shrnul i R4: „*Děláme prostě všechno, co dělá městská policie, ale nemáme všechny práva jako oni.*”

Poslední dvě otázky č. 9 a č. 10 jsem směřovala na možné existující překážky nebo nedorozumění při výkonu činnosti APK a na jejich případné řešení. O činnostech jako takových se respondenti domnívají, že je zvládají. Za výhodu jeden respondent považuje jejich neautoritativní přístup v porovnání s policií. To ovšem neznamená, že by nedosáhli mezi lidmi autority, přesněji to popsal R3: „*Když něco nezvládneme sami vyjednat, tak si přivoláme městskou policii, i když je lepší řešit věci bez nich, protože pak v nás vidí takové kamarády, se kterými jde jednat a komunikovat skoro na stejné úrovni.*” Čtyři respondenti se shodli na tom, že problém nastává v situaci, kdy vzniknou nějaké rozbroje a nemohou zkontrolovat totožnost lidí. R2 tím vidí překážku ve svém efektivním působení a v prevenci do budoucna: „*A jinak co se mi zdá špatný... to že nemohu kontrolovat jako asistent žádnou totožnost, když už někdo něco udělá. Nemůžu na toho člověka působit do budoucna, on ví, že neznám jeho jméno, nevím kde bydlí, nebude brát moje varování vážně, už*

jsem se s tím párkrát setkal. Všechny problémy zapisujeme do knihy činností a komunikujeme o tom s mentorem, ale to nevyřeší situaci v tom okamžiku. Pomohlo by to určitě i policii s lepším dohledáním. Uznejte sama, že jste více ohroženější, když už o Vás někdo ví nějaký údaj.” S tímto názorem koreluje odpověď R4: *„Překážky jsou v tý kontrole občanek akorát, lidi nám dávaj falešné údaje, tady je problém, že dotyčný může páchat problémy dál a nebude chycen.*” Respondenti by uvítali řešení této překážky prostřednictvím povolení kontroly občanských průkazů, i přesto, že si uvědomují, že nemají stejná práva jako policie. Podobný problém v jejich činnosti nastává i v případě, kdy lidé poruší například zákazy vjezdu nebo špatně zaparkují a nemají oprávnění dát výstrahu. R4 navrhnul, zda by bylo možné dotyčného majitele auta nějakým způsobem vyzvat: *„Třeba stejně jsme na tom, když parkují lidé bez povolení. Bylo by lepší, abychom mohli aspoň upozornit lístečkem za okno, protože ten člověk tam není, tak mu nemůžu dát vlastně vědět, že něco udělal špatně. Nechceme pokutovat, ale pouze upozornit, aby si ten člověk uvědomil, co udělal. Ted' to děláme tak, že všechno vyfotíme, zapíšeme do sešitu a počkáme chvíli, jestli majitel přijde. Když nepřijde, musíme volat Městskou policii a řeší se to. Vidím výhodu v tom, že jim můžeme domluvit a už se to nebude opakovat.*” R7 je stejného smýšlení: *„Ještě bych chtěl něco říct k těm lístkům, hodně řidičů to nedodrží, tak bychom aspoň chtěli jim dát výstrahu, že parkují špatně, dát jim lístek za stěrač třeba. Jedno potvrzení abysme si nechali my a oni se pak šli hlásit na policii. Nechceme mít práva jako policajti, jen malá preventivní opatření.*” Jednou zásadní obtíž by mohla být jistota práce, kterou by, jako každý člověk, chtěli mít. Jak již zmiňoval R1 ve svých odpovědích, pracovní smlouva může být prodloužena jen dvakrát a poté asistenti musí odejít. Toho se obává R6 a R7, když spekulují o tom, jak to s jejich budoucností vlastně bude, protože by rádi u této práce zůstali. Respondenti také podotýkají další možné bariéry, R5 zmínil navýšení počtu asistentů. R7 přemýšlí nad tím, zda je správné či nesprávné, že nejsou vedeni jako úřední osoby. Pokud by byli napadeni, neplatí pro ně žádná ochrana ze zákona. S tím spojuje i nevědomost lidí o jejich existenci. Jako východisko uvedl: *„To, že lidi neví o naší existenci, se dá zlepšit třeba tím, že by se mohly pořádat besedy na školách, kde bysme představili svojí činnost a proč fungujeme.*”

Rozhovor se zainteresovanými odborníky

V tomto bloku jsem provedla rozhovor se sedmi respondenty z odborné veřejnosti. Identifikační údaje o respondentech jsem zjistila pomocí otázek č. 1 - 2 a uvedla jsem je do tabulek č. 2 a 3. Otázka č. 3 se dotazovala na jejich momentální pracovní pozici. Tuto otázku jsem pokládala z důvodu, aby bylo zřejmé, že se respondenti pohybují v oblasti, kde APK působí.

Poté jsem se zmínila už o probíhajícím programu APK. Na to, zda respondenti považují program za pozitivní či negativní a jaké změny přinesl, zjišťovala otázka č. 4. Všichni respondenti se shodli na tom, že program působí pozitivně a za jeho fungování došlo k velkým změnám k lepšímu. Například R10 řekl: *„Můžu Vám to říct z pohledu úřadu práce. Z naší pozice je to velmi přínosné, denně máme tady ve vestibulu až 200 lidí najednou. Dochází zde k nejrůznějším konfliktům mezi občany a i mezi občany a pracovníky. Asistenti tady plní takovou regulující činnost, dokážou je v okamžiku uklidnit. Shledávám výhodu v tom, že jsou členy té komunity, mají v ní respekt a znají ostatní členy a jejich rodiny. Působí na klienty jednoduše uklidňujícím dojmem, tak že my jsme s jejich prací velmi spokojeni.“* U této otázky jsem se však setkala také s mírnou kritikou, kdy dotazovaní respondenti naznačovali, že ke vzniku programu mělo a mohlo dojít mnohem dříve. Jeden z nich byl např. R12: *„Je to dobré, že APK vzniklo, mohlo to vzniknout, ale i na jiném základě, než kvůli konfliktu v roce 2013. Ovšem vždycky se to zjistí pozdě, většinou to tak ale bejvá, že ano?“* Za pravdu mu dává i R9: *„Chyba byla v tom, že asistenti tu mohli být už před osmi lety a nemuselo se tu odehrát to, co se odehrálo. Myslím teď ty demonstrace. Politici neráčili dříve na toto téma reagovat a dát tomu podporu.“* R15 vidí výhodu programu nejen pro společnost, ale také pro samostatnou komunitu, ze které asistenti pocházejí. Získali si v ní pozitivní sociální postavení i přesto, že měli obavy: *„Zlepšil se pro ně sociální status, což je dost důležité. Když ten projekt začínal, obávali jsme se jak my tak i oni toho, že je jejich komunita vyloučí. Pozitivní bylo, že oni to pochopili, že je to pro ně partner, který jim poradí například při úředních věcech. Jeden kluk měl i motivaci se dále vzdělávat, aby si dodělal maturitu, aby mohl dělat strážníka, to se mi velice líbilo.“*

Otázka č. 5 zjišťovala, zda podle respondentů asistenti vykonávají svou činnost dobře a zda vidí překážky, které asistenti zatím nejsou schopni zvládnout. Všichni respondenti se shodli na tom, že asistenti svou činnost momentálně vykonávají dobře a že jim nelze nic vytýkat. Samozřejmě v prvopočátku se potýkali s několika nedostatky, které ztížily výkon činnosti. R9 zmínil problém se psáním, čtením, počítáním a i představováním, ale všemu se naučili postupem času. Základem pro úspěšnost projektu je kvalita mentora. Podle R9, R10 a R14 je mentor budějovických APK skvělý, protože s nimi umí pracovat, díky zkušenostem z jeho předchozího zaměstnání. R9 zmínil možný problém, který by mohl vzniknout ve zneužívání moci dotyčnými asistenty nebo jejich rodinami, ale i tomu mentor úspěšně předchází, protože když taková situace nastala, ihned zasáhnul svými opatřeními (snížení výplaty, vysvětlení, že to tak nefunguje a dalšími). Za důležité v jejich činnosti vidí respondenti hlavně komunikaci s okolím, což znamená se strážníky policie, sociálními pracovníky, atd. R13 si asistenty ze své pracovní pozice velmi chválí: *„My s nimi spolupracujeme velmi často. Bereme si je, když vznikne nějaký konflikt. My vystupujeme jako autorita, protože máme ty práva, co oni nemají. Oni nám pomáhají tím, že opravdu umí skvěle komunikovat a vyjednávat.“* R14 dodal: *„Jako výhodu vidím jejich místní znalost, znalost ulic a hlavně lidí z řad romské komunity. V tom je rozdíl mezi nimi a námi strážníky. My vidíme jen skupinku Romů, oni vidí skupinku, ve které každého znají, tím padá ta anonymita.“* Velmi zajímavý názor měl také R15, který poukázal na překážku ve financování: *„Není však jisté, zda budou peníze na tento projekt. Musí chtít samospráva i městská policie. Ze strany policie to ale může být třeba i zavržováno, myslím všeobecně ve všech městech, kde APK působí. Někteří se bojí, že budou mít ve svých řadách sociálně nepřizpůsobivé, se kterými dříve měli problémy. V Budějovicích ale máme štěstí, protože obě dvě složky, jak samospráva, tak i policie asistenty chtějí.“* K jeho názoru doplnil ještě jednu takovou zásadní věc: *„Je důležitá komunikace mezi policií a asistentem. V ČR ještě není úplně dokonale systémově nastavená, to může také přinášet problém do jejich činnosti.“* Někteří z respondentů ale pouze odhadují o nedostacích v jejich činnosti, např. R12 řekl: *„No já spíše dělám v centru, do styku se s nima moc nedostanu, tak Vám neřeknu, zda mají nějaký problém, já sama o*

ničem nevím. Ale myslím, že zvládají vše, hlavně udržet ten klid na Máji, mohu to potvrdit, příbuzní tam bydlí.”

Poslední otázka na zainteresované odborníky zněla, zda by mohli navrhnout řešení činností, které by bylo potřeba doladit. Respondenti zatím neznají činnosti, které by měli zlepšit, kromě R15. Všichni si uvědomují, že je to o individuální domluvě s každým institutem, dle jeho potřeb. Například při svátcích, kdy se konají větší shromáždění lidí, se jim upravuje i pracovní doba. Ale i přes svou neznalost jejich činností R15 přemýšlel, čím by se asistenti mohli ještě zabývat: *„Měli by hlavně komunikovat, mohli by zajišťovat třeba školní docházku, více práce s dětmi a mládeží a zaměřit se na vzdělání, aby šli příkladem jejich komunitě. Bylo by dobré, kdyby si asistenti mladšího věku, dokončili své vzdělání a byli by vzorem svým občanům - jako ukázka toho, že mohou něčeho dosáhnout.”* Zauvažoval i nad nastavením systému financování projektu, které je takovým bodem budoucnosti asistentů. Chtěl by, aby toto zaměstnání mohli vykonávat právě bez obav z propuštění z důvodu nízkých financí či smlouvy na dobu určitou.

5 DISKUZE

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zachytit rozvíjející se strukturu a činnosti asistentů prevence kriminality na sídlišti Máj v Českých Budějovicích, zjistit prvotní obtíže a problémy, které toto utváření doprovázejí a navrhnout některá optimalizační doporučení.

V rámci mého výzkumu jsem hovořila s patnácti respondenty. Výzkumným vzorkem byli asistenti prevence kriminality, mentor a dále strážníci městské policie, sociální pracovníci, manažer prevence kriminality a romský koordinátor.

V Českých Budějovicích v současné době pracuje sedm asistentů a jeden mentor. Činnosti APK nelze přesněji vymezit. Vykonávané činnosti se přizpůsobují nárokům dané lokality. Jejich činnost dle Jiráňka a Koníčka (2011) spočívá ve výkonu dohledu u školských zařízení, zejména u základních škol (převážně ráno a odpoledne, kdy se děti vyskytují před školou), dále dodržování dohledu nad bezpečností u silnic a nočním klidem, kontrolují děti před nežádoucími jevy jako je záškoláctví, kouření, šikana, užívání omamných látek. Dále se zabývají průzkumem veřejných prostranství nahrávající zdržování problémových a nezletilých osob například v hernách. Spolupracují s městskou policií a s různými institucemi v daném městě, provádí hlídkování a kontroly nad pořádkem na veřejnosti. Získávají informace a následně monitorují černé skládky. Při všech těchto činnostech se také podílí hlavně na utváření přátelského vztahu mezi majoritou a minoritou. Takto je to i v souladu s praxí, jak uvedli respondenti R2 - R8 při otázce jaké činnosti vykonávají. Při specifikování činností jsem se dozvěděla, že navíc spravují a dohlíží na chod dětských hřišť na sídlišti Máj. Mezi nově zavedené činnosti patří třeba doručování úřední pošty, protože asistenti mohou skvěle využít své místní znalosti občanů a doručit i jinak nedoručitelné zásilky, což potvrdili v rozhovoru R9 i R14. Pořád je to určitým způsobem korigované dle potřeby. Tento postup při utváření činností provádí i ostatní města, kde APK fungují.

Počet zaměstnaných je závislý na financích, které do projektu město vynaloží. Zde by mohl nastat problém, kdy není jisté, zda budou finanční prostředky, jak uvedl R15. Město České Budějovice si ale chce asistenty prevence kriminality udržet. Od roku 2013 počet asistentů úspěšně stoupal, protože se zatím vždy podařilo získat

potřebné finance. A proto v rámci prevence kriminality v roce 2015 město také podalo žádost na MVČR o neinvestiční dotace k projektu „České Budějovice – asistenti prevence kriminality 2015.“ (Město ČB, 2015). Podle města ČB (2015) je předpokládaný rozpočet projektu 1.706 000 Kč a z toho požadovaná dotace činí 1.262 000 Kč. Někteří respondenti z řad asistentů se obávají ze ztráty zaměstnání a město ze ztráty svých osvědčených zaměstnanců, ovšem z důvodu nefinancování projektu to snad nehrozí. Problémem v tomto ohledu by mohlo být prodloužení pracovních smluv, o kterém hovořil R1, kdy podle nového zákoníku lze smlouvu prodloužit jen dvakrát a poté asistent končí a odchází. V zákoníku práce (2015) o tom pojednává § 39 odstavec 2: *„Doba trvání pracovního poměru na dobu určitou mezi týmiž smluvními stranami nesmí přesáhnout 3 roky a ode dne vzniku prvního pracovního poměru na dobu určitou může být opakována nejvýše dvakrát. Za opakování pracovního poměru na dobu určitou se považuje rovněž i jeho prodloužení.“*

Hodně diskutovanou oblastí při zavedení projektu APK byla úroveň vzdělání. Jistý problém způsobilo to, že uchazeči měli pouze základní vzdělání. Potvrzením je i výpověď primátora Juraje Thomy (In Janouš, 2013), když se o romských hlídkách hovořilo ještě před vyhoceným konfliktem: *„Bohužel, nikdo tehdy nesplňoval, aby byl v jednadvaceti letech bezúhonný, bezrestný a ještě měl vzdělání, tedy maturitu. To jsou zákonem stanovené požadavky, které prostě musí splnit.“* Ovšem požadavky na vzdělání se musely snížit, protože by nebylo možné přijmout ani jednoho uchazeče. Samotní respondenti si uvědomují, že vzdělání je důležité ať už při hledání zaměstnání nebo v rozvoji osobnosti. Souhlasí to i s výrokem R15, který by chtěl, aby se více zaměřilo na vzdělání, aby asistenti šli příkladem jejich komunitě. Jako řešení R15 uvedl: *„Bylo by dobré, kdyby si asistenti mladšího věku, dokončili své vzdělání a byli by vzorem svým občanům - jako ukázka toho, že mohou něčeho dosáhnout.“* Aby došlo k prioritě vyššího vzdělání, je možné pro tuto pracovní pozici stanovit podmínku dodělání si určitého typu vzdělání. Vzdělávacími kurzy, školením a různými rekvalifikacemi, které je poskytováno zaměstnavatelem, musí všichni asistenti absolvovat. R9 o všech realizovaných kurzech ví a dodal, že se sám osobně s asistenty zná a pracuje s jejich rodinami, proto si uvědomuje, že to je pro ně motivace jak do pracovního, tak i do osobního života. Motiv definuje Molek (2007)

jako „*Důvod pro to, aby člověk něco udělal. Proces motivace zahrnuje působení takových faktorů, které ovlivňují lidi, aby něco udělali. Lidé jsou motivováni tehdy, očekávají-li, že jejich jednání povede k dosažení určitého cíle a bude oceněno odměnou, která uspokojuje jejich potřeby.*” Rekvalifikace či kurzy mohou tvořit tedy tzv. motivátory, o kterých hovoří Koubek (In Molek, 2007), že za rozhodující faktor zvyšující motivaci je často považován i osobní rozvoj. Prostředkem pro tento rozvoj může být právě vzdělání, kurzy či rekvalifikace poskytované samotným zaměstnavatelem.

Pro výzkumnou část bakalářské práce jsem si stanovila čtyři výzkumné otázky. První dvě výzkumné otázky se dotazovaly respondentů na to, které problémy v činnosti asistentů prevence kriminality považují zainteresovaní odborníci a samotní asistenti za nejzávažnější. Zainteresovaní odborníci se svými výroky shodují na tom, že závažné problémy v jejich činnosti zatím neexistují, vyskytnout se ale mohou kdykoliv. Nedostatky, které by bylo potřeba dořešit, vidí pouze dva respondenti a to R1 a R15, kdy spekulují o budoucnosti asistentů z důvodu nastavení systému financování a sjednávání smluv na dobu určitou. Respondenti - asistenti naopak při své činnosti spatřují některé problémy, ale nevidí je za úplně ty nejzávažnější, protože si uvědomují, že nemohou mít stejné pravomoce jako příslušníci policie. Tři respondenti ze sedmi uvádějí, že jejich činnost ztěžuje situace, kdy při konfliktu nemohou zkontrolovat totožnost dotyčných lidí. Zatím je pouze na dotyčných, zda jim své pravé jméno sdělí nebo jim podají falešné údaje. Domnívají se, že by to ulehčilo v budoucnosti i dohledání dotyčných osob policií. Dva respondenti se obávají ukončení pracovního poměru, čímž se shodují s výroky dvou zainteresovaných odborníků R1 a R15. Dva respondenti - asistenti také došli k názoru, zda je dobré či špatné ve chvíli již vzniklého konfliktu, například v komunitním centru nebo herně, to, že nemohou dovnitř a zasáhnout. Vždy musí vyčkat příjezdu policie. Asistenti prevence kriminality podle MVČR (2014) nemají oprávnění totiž používat donucovací prostředky a jsou omezení v určitých úkonech, proto nemohou řešit například nesprávné parkování nebo zákazy vjezdu, v tom vidí problém R4. S tím také souvisí skutečnost, že nejsou úředními osobami, jak zmínil R7. Jeho tvrzení koresponduje s trestním zákoníkem (Česko, 2014), kde v §127 asistenti nejsou uvedeni v seznamu úředních osob.

Na tyto výzkumné otázky navazují poslední dvě, kterými jsem se dotazovala na návrhy řešení aktuálních problémů zainteresovanými odborníky a asistenty. Odborníci, kteří hovořili o problému ztráty zaměstnání, navrhují smlouvy na dobu určitou sjednat u osvědčených pracovníků na dobu neurčitou. Tím by se docílilo, že už by se nemuseli obávat, že své zaměstnání ztratí. Na asistenty se vynaložily určité finance a úsilí při školení, získali za dobu praxe již zkušenosti a to už se nedá nahradit výměnou asistentů za nové po skončení pracovního poměru současných, jak zhodnotil R1. Z důvodu nízkých financí R15 navrhnul, aby se zauvažovalo nad nastavením dobrého systému financování projektu, což záleží převážně na městě České Budějovice. R15 také doporučil, aby asistenti více pracovali s mládeží a třeba i zajišťovali školní docházku. Stejně to vnímá i R7 a vedle toho naznačil, že by bylo dobré, kdyby se ve školských zařízeních pořádaly besedy. Těch by se účastnili samotní asistenti, představili by svojí činnost a funkci ve společnosti. Domnívám se, že by to mohlo být dobré pro zviditelnění v naší společnosti. Někteří lidé asistenty odsuzují, ale tímto by se mohli i u takových dobrat uznání, proto bych besedy zařídila nejen na školách ale i pro širokou veřejnost.

Jako východisko v kontrolování totožnosti by asistenti rádi uvítali alespoň povolení kontroly občanských průkazů a při porušení zákazu vjezdu by chtěli pouze upozornit nějakým lístkem, který by vypsalí a nechali ho dotyčnému na jeho voze.

ZÁVĚR

V bakalářské práci s názvem *Aktuální problémy činnosti asistentů prevence kriminality v Českých Budějovicích* jsem se zabývala tím, jaké problémy či překážky mohou vznikat při jejich vykonávané činnosti. Důraz jsem proto kladla na návrhy či optimalizační doporučení pro existující problémy.

V teoretické části jsem stručně popsala problematiku prevence kriminality, vývoj kriminality na sídlišti Máj a její současný stav. Vysvětlila jsem základní pojmy jako kriminalita, prevence kriminality, asistent prevence kriminality, mentor, Community policing a propojila i s podobnými přístupy v sociální práci. Dále jsem přiblížila oblast funkcí a činností APK, které jsou důležité pro prevenci před vznikem nežádoucích jevů. Uvedla jsem také, co vše je potřeba, aby splňoval uchazeč o pracovní pozici asistenta. Teorii jsem zakončila příklady dobré praxe, kde jsem zmínila pozitivní i negativní reakce na tento projekt. Poukázala jsem na financování a na výhody, které jsou asistentům veřejností přisuzovány. Zmíněná byla hlavně skvělá komunikace s minoritou a dokonalá místní znalost obyvatel problémových oblastí.

V praktické části jsem provedla výzkum v problematice prevence kriminality, se kterou je spojena práce asistenta prevence kriminality, a zjistila, zda existují aktuálně nějaké problémy, které by bylo potřeba vyřešit. Hlavním cílem bakalářské práce bylo zachytit rozvíjející se strukturu a činnosti asistentů prevence kriminality na sídlišti Máj v Českých Budějovicích, zjistit prvotní obtíže a problémy, které toto utváření doprovázejí a navrhnout některá optimalizační doporučení.

Pro splnění mého cíle jsem si musela definovat čtyři výzkumné otázky. První otázkou jsem se ptala zainteresovaných odborníků, které problémy v činnosti asistentů prevence kriminality v Českých Budějovicích považují za nejzávažnější? Druhá výzkumná otázka je totožná s první ale dotazovaní byli asistenti prevence kriminality. Třetí výzkumná otázka zněla, jaká řešení aktuálních problémů respondenti - zainteresovaní odborníci navrhnou? Poslední otázka byla opět úplně stejná, ale byla vedena na návrhy řešení problémů samotnými asistenty.

Výzkum byl proveden s patnácti respondenty, kteří se pohybují v problematice prevence kriminality a mohli mi podat nejpřesnější informace. Získala jsem tedy podněty ze dvou úhlů pohledu. Tím jsem detailněji mohla analyzovat aktuální problémy a následně navrhnout optimalizační doporučení, kterými jsou: zaměřit se na budoucnost asistentů prevence kriminality nejoptimálnějším řešením, a to sjednáním smlouvy na dobu neurčitou. Dále nastavit vhodný fungující systém financování, vyřešit, jak adekvátně zkontrolovat totožnost lidí, pokud je to potřeba, či upozornit na porušení pravidel. V neposlední řadě by bylo vhodné se více dostat do podvědomí společnosti, například pořádáním besed, jak uvedl jeden z respondentů.

Po zpracování výzkumu a následném srovnání s teorií jsem dospěla k názoru, že projekt Asistent prevence kriminality, který byl zaveden ve městě České Budějovice po konfliktech a demonstracích v roce 2013, byl nejlepším řešením, které město mohlo učinit. I přesto, že se asistenti potýkají s několika problémy s kontrolováním totožnosti, nejistotou práce nebo nízkým vzděláním, hodnotím jejich práci za dobře odvedenou. Mám za to, že svou bakalářskou prací přispějí do diskuze odborníků i laiků nad zmiňovanými problémy a popřemýšlí nad navrhovanými způsoby optimalizačních doporučení.

LITERATURA A INTERNETOVÉ ZDROJE

Literatura

CROWE, T. D. *Crime Prevention Through Environmental Design: Applications of Architectural Design and Space Management Concepts*. 2. vyd. Boston: Butterworth-Heinemann, 2000. ISBN 0-7506-7198-X.

ČESKO. *Trestní předpisy: úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník*. Ostrava: Sagit, 2014. ISBN 978-80-7208-843-0.

FIRSTOVÁ, J. *Kriminalita mládeže v sociálních souvislostech*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-521-0.

GEISLER, J. *Závěrečná evaluace projektu „Asistent prevence kriminality“*. Praha: Ibrs, 2014.

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

HRUBEC, M. *Od zneuznání ke spravedlnosti*. 1. vyd. Praha: Filosofia, 2011. ISBN 978-80-7007-362-9.

JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. 2. vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-269-0.

KELLER, J. *Soumrak sociálního státu*. 1. vyd. Praha: Slon, 2005. ISBN 80-86429-41-5.

KOZLOVÁ, L., KLUFOVÁ, R. *Sociálně prostorové nerovnosti v ohrožené lokalitě sídliště Máj v Českých Budějovicích*. FÓRUM sociální politiky. 2012, č. 3, s. 25 - 29. ISSN 1802-5854.

KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1.vyd. Praha: C.H.Beck, 2005. ISBN 80-7179-813-4.

MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-549-0.

MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*. 3. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0213-4.

- MATOUŠEK, O., KOLÁČKOVÁ, J., KODYMOVÁ, P. a kol. *Sociální práce v praxi*. 2. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-818.0.
- MF DNES. Rychle přestáváme být vzdělání. *Mladá fronta DNES - jižní Čechy*. 2013, č. 277, s. 1. ISSN 1210-1168.
- MOLEK, J. *Personalistika a řízení*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích - Zdravotně sociální fakulta, 2007.
- NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-7357-026-2.
- POKORNÝ, V., TELCOVÁ, J., TOMKO, A.. *Prevence sociálně patologických jevů: manuál praxe*. 3. vyd. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky, 2003. ISBN 80-86568-04-0.
- REID, S. T. *Crime and criminology*. 9. vyd. USA: MHHE, 2000. ISBN 0-07-228604-0.
- REICHEL, J. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-3006-6.
- ŠALENA, L. *Roční zpráva z činnosti Asistentů prevence kriminality za rok 2014*. České Budějovice: Městská policie České Budějovice, 2014.
- ŠVARŤÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.
- VOJTÍŠEK, P. *Výzkumné metody: Metody a techniky výzkumu a jejich aplikace v absolventských pracích vyšších odborných škol*. Praha: Vyšší odborná škola sociálně právní, 2012. ISBN 978-80-905109-3-7.
- ZACHARY, L. *The Mentor's Guide: Facilitating Effective Learning Relationships*. 2. vyd. USA: Wiley, 2011. ISBN 978-0470907726.
- ZAPLETAL, J. a kol. *Prevence kriminality*. 3. vyd. Praha: PA ČR, 2008. ISBN 978-80-7251-270-6.
- ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologický slovník*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-312-4.

ZOUBKOVÁ, I., MOULISOVÁ, M. *Kriminologie a prevence kriminality*. 1. vyd. Praha: Armex Publishing, 2004. ISBN 80-86795-05-5.

Internetové zdroje

AKTUÁLNĚ.CZ Protiromské demonstrace. In: *Aktualne.cz* [online]. [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.aktualne.cz/wiki/domaci/protiromske-demonstrace/r~i:wiki:3880/>

BALOUN, P. Jak se peče etnický konflikt?. In: *A2larm.cz* [online]. Praha: A2larm 2014 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://a2larm.cz/2014/12/jak-se-pece-etnicky-konflikt/>

ČESKO. Zákon č. 262/2006 Sb. ze dne 21. dubna 1006 zákoník práce. In: *Mvcr.cz* [online]. Praha: Sbírka zákonů České republiky, 2006. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2006&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=12>

DANKOVÁ, M. Hodnocení projektu Asistent prevence kriminality. In: *Infoportaly.cz* [online]. POLAR televize Ostrava, 2013 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://infoportaly.cz/karvinsko/karvina/14974-hodnoceni-projektu-asistent-prevence-kriminality>

DOLEŽALOVÁ, R. Křik sousedů na Máji v zimě utichl. In: *Ceskobudejovicky.denik.cz* [online]. České Budějovice: Českobudějovický deník, 2014 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: http://ceskobudejovicky.denik.cz/zpravy_region/krik-sousedu-na-maji-v-zime-utichl-20140201.html

DOLEŽALOVÁ, R. Uniformu oblékne nový asistent budějovických strážníků. In: *Ceskobudejovicky.denik.cz* [online]. České Budějovice: Českobudějovický deník, 2014 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: http://ceskobudejovicky.denik.cz/zpravy_region/uniformu-oblekne-novy-asistent-ceskobudejovicky-strazniku-20140405.html

DOSTÁL, V. Vznikla studie o sociální situaci na sídlišti Máj. In: *Denikreferendum.cz* [online]. Deník Referendum, 2013 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/16932-vznikla-studie-o-socialni-situaci-na-sidlisti-maj>

DVOŘÁK, L. Na Máji se konečně otevírá komunitní centrum. In: *Budejckadrbna.cz* [online]. České Budějovice, 2014 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.budejckadrbna.cz/zpravy/spolecnost/na-maji-se-konecne-otevira-komunitni-centrum.html>

ESF. Asistent prevence kriminality II. In: *Esfcr.cz* [online]. QCM, 2014 [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/projekty/asistent-prevence-kriminality-ii?lang=1&ref=m&source=email>

FROMM, E. Rasismus a kapitalismus. In: *Valach.info* [online]. Brno: Osobní stránky Milana Valacha v deníku Referendum, 2010 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.valach.info/rasismus-kapitalismus>

HULÍN, J. Místo pokut dávají asistenti napomenutí. In: *Teplickydenik.cz* [online]. Duchcov: Teplický deník, 2013 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: http://teplicky.denik.cz/zpravy_region/misto-pokut-davaji-asistenti-napomenuti-20131017.html

JANOUSH, V. Potíže na Máji vyřeší naši strážníci ujišťují Romové ze sídliště. In: *iDNES.cz* [online]. Praha: Mafra, 2013 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/problemy-na-maji-vyresi-hlidky-romskych-strazniku-f8e-/domaci.aspx?c=A130701_103326_budejovice-zpravy_khr

JIRÁNEK, R., KONÍČEK, T. *Informace o projektu Asistent prevence kriminality*. In: *Mvcr.cz* [online]., Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2011 [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-projektu-asistent-prevence-kriminality.aspx>

KROUPA, P. Radnice vybrala dva asistenty na Máj. In: *Ceskobudejovicky.denik.cz* [online]. České Budějovice: Českobudějovický deník, 2013 [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: http://ceskobudejovicky.denik.cz/zpravy_region/radnice-vybrala-dva-asistenty-na-maj-20130904.html

MĚSTO ČB. Prevence kriminality. In: *Mestocb.cz* [online]. České Budějovice: Město České Budějovice, 2015 [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: <http://mestocb.cz/cz/magistrat/odbory/orvz/stranky/prevence-kriminality.aspx>

MĚSTO ČB. Zájemci o práci asistenta prevence kriminality se mohou hlásit na městské policii In: *C-budejovice.cz* [online]. České Budějovice: Město České Budějovice, 2013 [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: <http://www.c-budejovice.cz/cz/mesto/aktuality/stranky/zajemci-o-praci-asistenta-prevence-kriminality-se-mohou-hlasit-na-mestske-policii.aspx>

MAREK, L. Máj může být velký problém, ukázala studie. Radnice zůstala v klidu. In: *Zpravy.idnes.cz* [online]. Praha: iDNES.cz, 2013 [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/analyza-o-socialni-situaci-na-sidlisti-maj-fiw-/domaci.aspx?c=A130805_093117_budejovice-zpravy_khr

MPSV. Mapa sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených romských lokalit v ČR. In: *Esfcz.cz* [online]. Praha: MPSV, 2006 [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: http://www.esfcz.cz/mapa/int_jc3_1_1.html

MVČR. Litvínovské asistentky prevence kriminality patří k nejzkušenějším. In: *Mvcr.cz* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2013 [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/litvynovske-asistentky-prevence-kriminality-patri-k-nejzkusenejsim.aspx>

OUŘEDNÍČEK, M. Segregace sociálně slabých. In: *Dvs.cz* [online]. Praha: Deník veřejné správy, 2007 [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6281255>

PAVLÍK, T. Asistenti prevence kriminality vyjdou do ulic dalších měst. In: *Ceskatelevize.cz* [online]. Děčín/Kutná Hora: Česká televize, 2012. [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/184554-asistenti-prevence-kriminality-vyjdou-do-ulic-dalsich-mest/>

PEHE, J. Občanská společnost v soudobé diskusi. In: *Pehe.cz* [online]. 2004 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.pehe.cz/clanky/2004/obcanska-spolecnost-v-soudobe-diskusi/>

PTÁČKOVÁ, K. Českobudějovické sídliště Máj: léto 2013 základní screening situace sociálního vyloučení. In: *Socialni-zaclenovani.cz* [online]. České Budějovice: Agentura pro sociální začleňování, 2013 [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/studie-agentury-priblizuje-situaci-na-sidlisti-maj>

POŠTOLKA, L.. V červenci nastoupí padesát asistentů prevence kriminality. Většinou jde o Romy. In: *Romea.cz* [online]. Praha/Ostrava: Romea, 2012 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/v-cervenci-nastoupi-padesat-asistentu-prevence-kriminality>

SALESIÁNSKÉ STŘEDISKO MLÁDEŽE. Komunitní centrum Máj. In: *Sasmcb.cz* [online]. České Budějovice: Salesiánské středisko mládeže – dům dětí a mládeže v ČB, 2014 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/o-nas/objekty/komunitni-centrum-maj/>

SOKOLOV BEZPEČNÉ MĚSTO. Asistent prevence kriminality. In: *Bezpecne.sokolov.cz* [online]. Sokolov: Sokolov bezpečné město, 2014 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://bezpecne.sokolov.cz/www/script/main.php?ac=stranka&id=451&menu=451>

SVÍTILOVÁ, H. Strážníci hledají další romské posily. In: *Ceskobudejovicky.denik.cz* [online]. České Budějovice: Českobudějovický deník, 2013 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: http://ceskobudejovicky.denik.cz/zpravy_region/straznici-hledaji-dalsi-romske-posily-20131205.html

ŠALLÉOVÁ, K. *Program Asistence prevence kriminality - most do sociálně vyloučených lokalit*. Brno, 2010 [online]. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Ema Štěpařová [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/69679/pedf_m/DP_final_Salleova_5ywi2.pdf

UNITED NATIONS. UN and Civil Society. In: *United Nations* [online]. United Nations, 2009 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/civilsociety/>

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Otázky pro rozhovory s respondenty

Příloha č. 2: Rozhovor s respondentem R1

Příloha č. 3: Rozhovory s respondenty R2 - R8

Příloha č. 4: Rozhovory s respondenty R9 - R15

Příloha č. 1: Otázky pro rozhovory s respondenty

Respondent R1

1. Kolik Vám je let?
2. Jaké máte vzdělání?
3. Jaká je teď Vaše pracovní pozice?
4. Jak jste se dostal k této pracovní pozici?
5. Rozhodnul jste se dobrovolně, že práci mentora vezmete?
6. Vzalo Vám to něco osobně nebo Vás to více obohatilo?
7. Shledáváte působnost programu v Českých Budějovicích za pozitivní či negativní?
8. Co si myslíte, že se díky tomuto programu podařilo na sídlišti Máj i v centru města změnit?
9. Jak probíhá každodenní práce asistenta prevence kriminality? Pracují i o víkendech?
10. S kolika organizacemi spolupracujete?
11. Jaké problémy se nejvíce řeší v oblasti Máje? (nezaměstnanost, zadluženost, prostituce, gamblerství, drogy, ztráta bydlení, značná migrace)
12. Potýkají se asistenti nebo Vy s nějakými překážkami při výkonu této práce?
13. Mohl byste mi říci, jak byste tyto problémy, popřípadě problémy v činnosti asistentů vyřešil?

Respondenti R2 - R8

1. Kolik Vám je let?
2. Jaké máte vzdělání?
3. Teď pracujete jako asistent prevence kriminality, jak jste se k této práci dostal?
4. A jste spokojený?
5. Než jste začal práci asistenta prevence kriminality vykonávat, měl jste nějaké školení?

6. Bylo pro Vás těžké se naučit všem činnostem?
7. Vykonáváte činnosti asistenta dle toho, jak jste byli školení? Pomohlo Vám to rozvinout činnosti APK?
8. Jaké činnosti vykonáváte?
9. Potýkáte se s nějakou činností, kterou byste nezvládal nebo existují nějaké překážky, či nedorozumění při výkonu této práce?
10. Co by jste navrhoval, aby tyto překážky odpadly?

Respondenti R9 - R15

1. Kolik Vám je let?
2. Jaké máte vzdělání?
3. Vaše pracovní pozice?
4. Shledáváte působnost projektu Asistent prevence kriminality v Českých Budějovicích za pozitivní či negativní? Co si myslíte, že se podařilo na sídlišti Máj i v centru města změnit?
5. Vykonávají asistenti svou činnost dobře? Nebo existuje podle Vás něco, co nezvládají?
6. Existují nějaké činnosti, které by bylo potřeba doladit? Pokud ano, navrhnete jejich řešení.

Příloha č. 2: Rozhovor s respondentem R1

Kolik Vám je let?

43 let

Jaké máte vzdělání?

Mám vojenskou střední škola s maturitou.

Jaká je teď Vaše pracovní pozice?

Pracuji jako vedoucí obvodních dohledů a dělám mentora asistentům prevence kriminality

Jak jste se dostal k této pracovní pozici?

Tak k tomu jsem se dostal tak, že to nikdo nechtěl dělat. Ne to byla sranda. On to ale opravdu nikdo nechtěl, bylo to v té době, když jsme hlídali sídliště, většina lidí měla obavy ze spolupráce s romskými asistenty.

Rozhodnul jste se dobrovolně, že práci mentora vezmete?

Jo ale jo. Mám z minulého zaměstnání zkušenosti s příslušníky romského etnika, pracoval jsem totiž dlouho ve věznici. Teď jsme měli prezentaci, přijeli sociální pracovníci z kraje a hrozně se divili, že jim říkám cikáni a ne že tu mám pod sebou osm Romů. Cikáni podle slovníku existují a oni to berou, není to nic hanlivého. Vedoucí mi říkají, že to tady funguje právě napůl jako „vězeňský systém“ a asistenti na to slyší a potřebují takový nastavený režim. To je možná to, co si táhnu z dřívějšího zaměstnání.

Vzalo Vám to něco osobně nebo Vás to více obohatilo?

Více mě to samozřejmě obohatilo, ale také mi to něco vzalo. Stálo mě to pár psychických sil, začátky byly opravdu těžké. Já se mohl sám osobně realizovat, беру tuto práci jako své dítě, nějakou energii mi to vzalo, to je jasné.

Shledáváte působnost programu v Českých Budějovicích za pozitivní či negativní?

Určitě jen za pozitivní. Je to velmi dobrá, v jiných městech osvědčená, prevence.

Co si myslíte, že se díky tomuto programu podařilo na sídlišti Máj i v centru města změnit?

Já už mám v tomhle pohled spíše zaujatý, ne objektivní, ale rozhodně se plno věcí tímto projektem změnilo. Je to znát na vzájemném soužití obyvatel na Máji. Došlo k uklidnění a k většímu dodržování pořádku na veřejnosti. Řekl bych, že více problémovější jsou teď situace v centru.

Jak probíhá každodenní práce asistenta prevence kriminality? Pracují i o víkendech?

Ano asistenti pracují i o víkendech, střídají se. Práce v každé lokalitě probíhá jinak. Přes den se Máj vyprázdňuje, hledí se na to, zda je uklizeno. Odpoledne se lidé vrací z práce, hledí se spíše na občanské soužití. Například v centru města je to naopak.

S kolika organizacemi spolupracujete?

Tak spolupracujeme například s komunitním centrem na Máji, pak s odborem sociálních věcí magistrátu České Budějovice, s úřadem práce, s charitou, VIP centrem a s městskou a státní policií.

Jaké problémy se nejvíce řeší v oblasti Máje? (nezaměstnanost, zadluženost, prostituce, gamblerství, drogy, ztráta bydlení, značná migrace)

Nejzávažnější problém je v soužití. Přestože lidé jsou tolerantnější, tak stejně pořád jsou ty problémy hlavně ve vzájemném soužití. Problémy, které ale nikdo neovlivní, se týkají rušení nočního klidu mezi sousedy. Dále je také vidět hodně nepořádek, vážne úklid firmou, která to má na starost. Lidé to začínají vnímat stejně jako v roce 2013. Když jdou ráno do práce je tu nepořádek, když se vrací z práce, vadí jim ten bordel, protože ho neudělali. Samozřejmě, že to je vina té firmy.

Když jste zmiňovala drogy, tak ty možná ano, ale už ne veřejně, dříve to bylo častější. Momentálně se to na veřejnosti hodně eliminovalo. Ale pamatuji si na doby, kdy asistenti sbírali po sídlišti injekční stříkačky, bylo jich třeba kolem dvaceti, dnes najdou třeba tak tři.

Pokud se zaměřím na nezaměstnanost, tak s tou to není až takový problém. Porovnáám to se sídlištěm ve Vsetíně nebo zmíním Boletice a Janov, tak když jsem mluvil s těmi asistenty, ať ráno nebo večer je na sídlišti stejně lidí, protože nemají

práci. Na sídlišti Máj uvidíte, že se každé ráno vyprázdní parkoviště. Z toho můžeme usuzovat, že ti lidé jedou do práce. I podle toho vozu to poznáte, že ten Rom pracuje a neživí se jen dávkami z hmotné nouze. V tom je rozdíl oproti ghettům a sociálně vyloučeným lokalitám. Gabal sice označil Máj jako sociálně vyloučenou lokalitu, ale není to pravda, nelze to tak brát. Je to ta lepší lokalita obydlená Romy.

Hodně lidí na sídlišti se potýká s dluhy. Řekl bych, že je to takový fenomén, protože vládne internetové vsázení. Člověk nemusí už ani hrát automaty, aby se zadlužil, naštěstí ty vyhláška města zkrouhla. Na Máji nenajdete ani jeden. Klidně se zeptejte asistentů, také zažili, co to je být zadlužený. Skrze to měli právě i školení k zadlužení v instituci Rubikon, kde se podrobně seznámili s problematikou zadlužení, aby samozřejmě pomohli sami sobě ale mohli pomoci a poradit i v komunitě. Pořádalo to MPSV.

Potýkají se asistenti nebo Vy s nějakými překážkami při výkonu této práce?

Právě, že vůbec, úplně naopak. Tedy z prvopočátku bylo zřízení asistentů nutné zlo - ne doslovně - bylo to kvůli té situaci v roce 2013, kdy proběhl konflikt a následné demonstrace. Po těch demonstracích Ministerstvo vnitra vyšlo vstříc městu České Budějovice a zařadilo nás také do projektu Asistent prevence kriminality. Ovšem problém byl v tom, že ze začátku nebylo z koho vybírat, dva asistenti vykonávali tuto činnost ještě před tím dobrovolně, tak ti byli jasní, protože se osvědčili. Město nám ze začátku umožnilo vzít čtyři asistenty. Když se vybrali vhodní adepti, probíhal takový zkušební provoz. Zjišťovalo se, co asistenti budou dělat a k čemu to bude prospěšné. Ukázalo se, že to je velmi prospěšné, proto se místa navýšila na pět. Aby byl rovný přístup, vzali se na tyto posty asistenti i z řad majoritní společnosti. Byl tu jeden muž a žena, ale vzhledem k finančním podmínkám využili jen 3 měsíční zkušební doby. Byl tam také problém proniknout do romské komunity, je to náročné především po psychické stránce. Pokud nejste členem komunity, působit je pak psychicky náročné. Z potřeb města ale vyplynulo po čase vyšší počet zaměstnanců. Problémově se začalo jevit i centrum města, třeba Palackého náměstí a lokalita Lannovy třídy, kde jsou v těsné blízkosti ubytovny a je tam umístěna i praktická škola. To kumulovalo lidi do jednoho místa. Když se teda objevily tyto lokality a víme, že byla kladná odezva s činností na sídlišti Máj, tak rozhodlo město nasadit

asistenty i do centra, rozhodlo se tedy opět zvýšit počet asistentů. Zde vidíte jejich zázemí. Kdyby tomu město nechtělo nastavit dobré podmínky, tak se nebude počet navyšovat. Tak že můžeme děkovat vedení městské policie a vedení na magistrátu. Tak vznik problémů je minimální. Jsou vytvořené ideální podmínky pro činnost, jak po materiální, tak i po finanční stránce. Máme zaměstnanecké výhody, pravidelné výcviky, využíváme posilovnu, která je městské policie, pořádal se kurz první pomoci. Myslím si, že se o asistenty staráme velice dobře, ale samozřejmě vždy může nastat nějaký problém. Teď vlastně jeden takový řešíme. Řešilo to hodně měst. Podle nového zákoníku lze smlouva prodlužovat jen dvakrát. Po třech letech pracovní smlouva skončí a asistent odchází. Chceme to udělat tak, aby se s nejlepšími pracovníky uzavřela smlouva na dobu neurčitou, protože už mají zkušenosti. Vynaložili se na ně peníze, hlavně na jejich vzdělání, vybudovali si své know how. Praxe, kterou získali při řešení různých situací, už se nedá nahradit. To je právě ten průlom u těch zaběhlých asistentů. U nových pracovníků zase začíná vše na novo, musí si zase své zkušenosti nabrat. V této práci není nutné experimentovat. Co se týče těch asistentů a jejich budoucnosti, je to tak, že pokud nebude budoucnost není motivace. A město ví, že prevence je nejlepší řešení než řešení již vzniklých problémů.

Mohl byste mi říci, jak byste tyto problémy, popřípadě problémy v činnosti asistentů vyřešil?

Tak ohledně té smlouvy, to je jednoduché, jak jsem říkal, pracovní smlouvu změnit na dobu neurčitou u osvědčených asistentů. Jinak žádné zásadní problémy v činnosti asistentů neřešíme.

Tak že ale nějaká nedorozumění a překážky jsou?

Ano, ale spíš v tom směru, jak systémově nastavit tu práci v té lokalitě, aby byla účinná. To uvidíme vždy až po získání informací z dané lokality. Podle toho nastavíme systémové věci, aby to mohlo kvalitně fungovat. Všechno se ovšem musí řešit postupně. S asistenty se učím dělat činnosti postupně a až to zvládnou, pak teprve jdeme zase dál, protože kdybych po nich chtěl všechno naráz, vím, že by to někteří nezvládli a tím by byla práce neefektivní. Chce to čas a trpělivost a poté

všechno jde. Činnost se jim po určitém čase stane automatickou. Vím, že všichni mají jen základní vzdělání a podle toho se s nimi musí pracovat.

Příloha č. 3: Rozhovory s respondenty R2 - R8

Respondent - R2

Kolik Vám je let?

23 let

Jaké máte vzdělání?

Stydim se, ale jen základní. Chtěl jsem se učit na automechanika, byl jsem tam tři měsíce, pak mě vyrazili.

Ted' pracujete jako asistent prevence kriminality, jak jste se k této práci dostal?

Dozvěděl jsem se to od kamarádů. Chtěl jsem to vyzkoušet. Předtím jsem dělalv Ase a tam byl nízký plat, proto jsem si řekl, že to zkusím. Podal jsem si přihlášku, během dvou dnů jsem byl pozván na pohovor, když mě vybrali, tak mi zavolal náš mentor, že jsem byl vybrán a dal mi instrukce, co budu dělat.

A jste spokojený?

Ano, zatím ano.

Než jste začal práci asistenta prevence kriminality vykonávat, měl jste nějaké školení?

Ano, každý musí projít školením.

Bylo pro Vás těžké se naučit všem činnostem?

Tak ze začátku to bylo pro mě těžké, je to jiná práce, než kterou jsem dělal dřív. Ale baví mě to.

Vykonáváte činnosti asistenta dle toho, jak jste byli školení? Pomohlo Vám to rozvinout činnosti APK?

To musíme, je to tak nastavené. Jsem tu teprve krátce, tak se vše ještě učím.

Jaké činnosti vykonáváte?

No tak ráno děláme dohled u školy, tam dohlížíme na děti, aby se mezi sebou nějak neporvaly nebo aby nekouřily. Kontrolujeme také pořádek kolem školy. Otvíráme a zavíráme dětská hřiště na celém sídlišti Máj a pak zde obcházíme ulice. Pokud vidíme nějakou černou skládku, vyfotíme ji a zapíšeme si to. Dále docházíme do komunitního centra. Když je problém nebo konflikt, mluvíme s dotyčnými hned na místě a situaci řešíme, když to nezvládneme sami, přivoláme policii, ale většinou stačí dobrý slovo a je klid. Zapomněl bych že kontrolujeme i pití a drogy, párkrát jsme sbírali i nějaké stříkačky.

Potýkáte se s nějakou činností, kterou byste nezvládal nebo existují nějaké překážky, či nedorozumění při výkonu této práce?

Ještě jsem se nesešel s činností, kterou bych nezvládal, možná trochu jsem se obával toho jak mě budou brát ostatní, jak asistenti i okolí, když jsem tak mladý. Ale vidím, že to není problém. A jinak co se mi zdá špatný, tak to, že nemohu kontrolovat jako asistent žádnou totožnost, když už někdo něco udělá. Nemůžu na toho člověka působit do budoucna, on ví, že neznám jeho jméno, nevím kde bydlí, nebude brát moje varování vážně, už jsem se s tím párkrát setkal. Všechny problémy zapisujeme do knihy činností a komunikujeme o tom s mentorem, ale to nevyřeší situaci v tom okamžiku. Pomohlo by to určitě i policii s lepším dohledáním. Určitě sama víte, že jste ohroženější, když už o Vás někdo ví nějaký údaj.

Co by jste navrhol, aby tyto překážky odpadly?

Co bych navrhol? Tak stačilo by jen povolit kontrolu občanek.

Respondent - R3

Kolik Vám je let?

52 let

Jaké máte vzdělání?

Mám jen základní vzdělání, učil jsem se totiž na Slovensku, pak se rodiče přestěhovali sem do ČR a v učení jsem nepokračoval.

Ted' pracujete jako asistent prevence kriminality, jak jste se k této práci dostal?

Já jsem se dostal k týhle práci tak, že tu byli kluci a potřebovali ještě jednoho. Přišli za mnou, zda nemám zájem. V té době jsem zájem neměl, protože jsem dělal ve Škodovce. Nechtěl jsem zde nastoupit kvůli financím. Za měsíc jsem ale zjistil, že se Škodovka bude úplně rušit, proto jsem neváhal a přihlásil se do výběrového řízení, kde jsem dokládal vysvědčení, výpis z trestního rejstříku a další věci a nakonec jsem prošel.

A jste spokojený?

To víte, že jsem.

Než jste začal práci asistenta prevence kriminality vykonávat, měl jste nějaké školení?

Hodně školení proběhlo, bez toho bych to nemohl dělat. Z každého školení dostáváme osvědčení k výkonu práce asistenta. Máme i supervize s psychologem.

Bylo pro Vás těžké se naučit všem činnostem?

Tak něco ano, něco ne. Mám potíže si něco zapamatovat, už jsem starší, to pak ovlivní se něco naučit.

Vykonáváte činnosti asistenta dle toho, jak jste byli školení? Pomohlo Vám to rozvinout činnosti APK?

Tak na tom školení Vám sice řeknou, co máte dělat a jak, ale v realitě je to pak jiné. Člověk si to musí ozkoušet, zda to vůbec půjde dělat tak, jak nám na školení říkali. Tak že vlastně nám také hodně dá praxe.

Jaké činnosti vykonáváte?

Tak chodíme kontrolovat ráno před školu, obcházíme dětská hřiště na Máji, různě řešíme vzniklé konflikty, fotíme černé skládky. Je to hodně činností. Docházíme i do komunitního centra.

Potýkáte se s nějakou činností, kterou byste nezvládal nebo existují nějaké překážky, či nedorozumění při výkonu této práce?

Když něco nezvládáme sami vyjednat, tak si přivoláme městskou policii, i když je lepší řešit věci bez nich, protože pak v nás vidí takové kamarády, se kterými jde

jednat a komunikovat skoro na stejné úrovni, v některých případech stačí jedno slovo a situace je vyřešená. Jinak o nedorozuměních nevím.

Co by jste navrhoval, aby tyto překážky odpadly?

Zatím nevidím žádné překážky. Možná jen co jsme s asistenty říkali, tak že bysme chtěli kontrolovat totožnost problémových lidí. To by nám ulehčilo práci.

Respondent - R4

Kolik Vám je let?

42 let

Jaké máte vzdělání?

Mám jen základní, nešel jsem dál studovat.

Ted' pracujete jako asistent prevence kriminality, jak jste se k této práci dostal?

Dozvěděl jsem se to přes Salesiánské středisko, ale v té době jsem ještě pracoval u PCO, tato práce mě zajímala, dal jsem si přihlášku, ale chybělo mi vysvědčení, tak jsem neprošel prvním kolem, byl jsem vybrán až ve druhém kole.

A jste spokojený?

Ano jsem, jinak bych tu nebyl.

Než jste začal práci asistenta prevence kriminality vykonávat, měl jste nějaké školení?

Byl jsem na školení, před výběrovým řízením jsme měli školení - probírali jsme vyhlášky atd.

Bylo pro Vás těžké se naučit všem činnostem?

Těžký to bylo, nejhorší byla komunikace s lidma, nevěděl jsem, jak mě budou brát, jestli mě budou respektovat, aby si nemysleli, že jim chci poroučet.

Vykonáváte činnosti asistenta dle toho, jak jste byli školení? Pomohlo Vám to rozvinout činnosti APK?

Učili jsme se hodně věcí najednou, ale když viděl náš vedoucí, že to nejde, tak jsme se to učili všechno postupně.

Jaké činnosti vykonáváte?

Děláme prostě všechno, co dělá městská policie, ale nemáme všechny práva jako oni. Aspoň bychom chtěli kontrolovat ty občanky. O všech činnostech mluvíme s našim mentorem. Je to o komunikaci mezi nim, námi a společností.

Potýkáte se s nějakou činností, kterou byste nezvládal nebo existují nějaké překážky, či nedorozumění při výkonu této práce?

Zvládáme všechno, co nám mentor zadá, když tomu nerozumíme, tak nám to vysvětlí. Překážky jsou v té kontrole občanek akorát, lidi nám dávají falešné údaje, tady je problém, že dotyčný může páchat problémy dál a nebude chycen. Taky se stalo, že jednomu z nás vyhrožoval jeden kluk zabitím, byl pod vlivem alkoholu, když nás slovně napadají, nemůžeme se nijak vůbec bránit.

Co by jste navrhoval, aby tyto překážky odpadly?

Chtěli bychom aspoň, abychom mohli zjistit totožnost dotyčného, protože nám mohou lhát, jak jsem říkal. Třeba stejně jsme na tom, když parkují lidé bez povolení. Bylo by lepší, abychom mohli aspoň upozornit lístečkem za okno, protože ten člověk tam není, tak mu nemůžu dát vlastně vědět, že něco udělal špatně. Nechceme pokutovat, ale pouze upozornit, aby si ten člověk uvědomil, co udělal. Teď to děláme tak, že všechno vyfotíme, zapíšeme do sešitu a počkáme chvíli, jestli majitel přijde. Když nepřijde, musíme volat městskou policii a řeší se to. Vidím výhodu v tom, že jim můžeme domluvit a už se to nebude opakovat.

Respondent - R5

Kolik Vám je let?

Už mi je 41 let.

Jaké máte vzdělání?

Skončil jsem jen se základním vzděláním, učil jsem se na zedníka, ale vyhodili mě. Nastoupil jsem hned do práce, měl jsem rekvalifikaci na zednictví, pracoval jsem

ovšem v technických službách. Vidím, že je to dnes problém, hlavně, když jsem si sháněl práci.

Ted' pracujete jako asistent prevence kriminality, jak jste se k této práci dostal?

Byl jsem v evidenci uchazečů o zaměstnání. Měl jsem na výběr dvě zaměstnání a na podnět kamarádů jsem si podal přihlášku, že zkusím práci asistent a zajímalo mě to. Poté už si pamatuju, jak mi volal velitel, že jsem přijatý. Byl jsem velice rád, protože bylo hodně zájemců.

A jste spokojený?

Velmi, chtěl bych u této práce už zůstat.

Než jste začal práci asistenta prevence kriminality vykonávat, měl jste nějaké školení?

Ano, jako každý z nás, taky jsem si prošel školením.

Bylo pro Vás těžké se naučit všem činnostem?

Vůbec, právě naopak, chtěl jsem se to naučit, tak jsem se to naučil, ale vždycky se všude objeví nějaký problém, nic není dokonalý.

Vykonáváte činnosti asistenta dle toho, jak jste byli školení? Pomohlo Vám to rozvinout činnosti APK?

Určitě! Snažím se dodržovat to, co jsem se naučil, ale občas přijde situace, kterou člověk neví jak vyřešit, musí zkusit najít řešení sám a nebo vím, že se můžu poradit s chlapama a nebo s naším velitelem. Cejtím od nich podporu.

Jaké činnosti vykonáváte?

Přijdeme ráno, převlečeme se, kouknem se na rozpis na tabuli. Kdo má ranní, tak jde do školy, otevře hřiště, a ten kdo má odpolední, tak zase hřiště zavírá. Kontrolujeme každodenní život na sídlišti Máj, ale i v centru, třeba u nádraží nebo na Lannovce. Kolem Palečáku procházíme rizikové oblasti, kde jsou herny a baráky, kde bydlí cikáni.

Potýkáte se s nějakou činností, kterou byste nezvládal nebo existují nějaké překážky, či nedorozumění při výkonu této práce?

Nevím o nich. Možná jen, že by nás asistentů mohlo být více, tím by se zvýšila ochrana před vznikem problémů. Protože jsou rizikové oblasti i mimo Máj.

Co by jste navrhoval, aby tyto překážky odpadly?

Jen jak jsem říkal, jen ten počet asistentů, ale to je asi podle potřeby města, ne podle nás.

Respondent - R6

Kolik Vám je let?

31 let

Jaké máte vzdělání?

Bohužel jen základní. Já jsem se měl učit jako automechanik, ale raději jsem hned nastoupil do práce, lituji toho, ale teď už bych nešel neměl bych na to.

Teď pracujete jako asistent prevence kriminality, jak jste se k této práci dostal?

Tak já byl rok na pracáku, přes kamaráda jsem se dozvěděl o té práci a podal jsem si přihlášku a byl jsem vybrán. Je to dobrá práce baví mě, máme dobrou partu asistentů. Všichni spolu vycházíme. Ale vim, že tu byli i z řad bílých a ty to moc nezvládali. Nechci nic říkat, ale neviděl ten rozdíl mezi policistou a asistentem, že asistent řeší vše přes komunikaci. Pamatuju si, jak jeden hlouček dětí trochu pořvával a on se k nim hned hnál a chtěl to řešit. Přitom stačilo dobré slovo a děti daly pokoj.

A jste spokojený?

Velmi.

Než jste začal práci asistenta prevence kriminality vykonávat, měl jste nějaké školení?

Ano, a pořád máme, jezdíme na sebeobranu, na supervize, měli jsme kurz plavání, chodíme do posilovny, máme i školení na téma zadluženost, sociální práce, to bylo docela zajímavé. Jinak to, co nás nejvíc školí, je pan velitel. Když něčemu nerozumíme, nesmíme se bát zeptat. A také nám novým pomohli chlapi, co už tu pracují dýl.

Bylo pro Vás těžké se naučit všem činnostem?

Ani ne, jsem zvyklý pracovat od mládí a učit se novým věcem.

Vykonáváte činnosti asistenta dle toho, jak jste byli školení? Pomohlo Vám to rozvinout činnosti APK?

To je jasná věc. Bez základů, nemůžete stavět.

Jaké činnosti vykonáváte?

Hlídá se kouření a aby neprobíhalo záškoláctví. Asistenti, co tu jsou dlouho, tak už díky nim se to tu dalo do pořádku. Hned při problému mluvíme s dotyčným. Děláme všechno tak, abychom zabránili, aby se odehrál konflikt, který by narušil vzájemné soužití.

Potýkáte se s nějakou činností, kterou byste nezvládal nebo existují nějaké překážky, či nedorozumění při výkonu této práce?

Při činnosti jo. No tak to vidím problém v tom, že nejsou dobře ošetřeni bezdomovci v centru, ty nám akorát přidělávají práci navíc, kterou stejně nelze vyřešit. Protože pijí alkohol na veřejnosti. Když nás někdo zavolá, my jim přijdeme domluvit a chtěli bysme jim zabavit ten alkohol, jenže oni to schovají a my s tím nic udělat nemůžeme. Také je blbý, že když se něco děje například v herně, tak my nemůžeme dovnitř, abychom to zkontrolovali, pouze až když přijede policie. Jinak mám taky strach, že mi neprodlouží smlouvu a budu muset skončit. To bych nerad, tato práce mě baví

Co by jste navrhoval, aby tyto překážky odpadly?

No ty bezdomovce by chtělo ošetřit nějakou vyhláškou od města, protože na ty je nejvíc stížností, lidi je mají přímo na očích. Hodně se s klukama bavíme o tom, že bysme chtěli kontrolovat aspoň pravé jméno, když už někoho chytíme nebo při něčem přistihneme. Tak by bylo dobré povolit kontrolování občanek, nic víc být nemusí.

Respondent - R7

Kolik Vám je let?

55 let, všichni tu jsme starý. Jen 3 kluky máme mladý.

Jaké máte vzdělání?

Pani, já mám jen základku. Bylo mi 17 let, byl jsem mladý kluk a blbý, tak jsem šel hned pracovat. Na Slovensku byla povinnost se učit, ale přistěhoval jsem se do Čech a nechal jsem učení. Brzy jsem se oženil, nebyl čas na školu, s manželkou jsem měl hned dítě.

Ted' pracujete jako asistent prevence kriminality, jak jste se k této práci dostal?

Tak se podívejte, navrhnul nám pan Slivka, aby jsme udržovali pořádek tady na Máji. Dostali jsme vesty, začali jsme sbírat papírky, udržovali klid, aby se lidé nehádali. Tak pomalu se to začalo všechno vyklidňovat, lidé si toho začali všímat. Pak se zřídil ten program Asistent prevence kriminality, proběhlo řízení a byl jsem vybrán.

A jste spokojený?

Jo to jsem, mám práci, která se mi líbí a baví mě.

Než jste začal práci asistenta prevence kriminality vykonávat, měl jste nějaké školení?

Měli jsme školení předem, všichni s námi byli spokojeni a práce se dále rozvíjela přišel náběr nových členů.

Bylo pro Vás těžké se naučit všem činnostem?

Ani ne těm činnostem, máme dobrýho velitele, všechno nám vysvětlí. Pro mě bylo největší problém psaní, to jsem opravdu moc neuměl.

Vykonáváte činnosti asistenta dle toho, jak jste byli školení? Pomohlo Vám to rozvinout činnosti APK?

Určitě, školení je základ pro tuto práci.

Jaké činnosti vykonáváte?

Tak děláme činnosti s cikány, upozorňuju na hluk, kontroluju pití alkoholu na veřejnosti, kouření, drogy, krádeže. Koukám, jestli je pořádek na hřišti, jestli nejsou někde černé skládky, v centru řešíme hodně žebrání bezdomovců, na ty si hodně lidí stěžujou.

Potýkáte se s nějakou činností, kterou byste nezvládal nebo existují nějaké překážky, či nedorozumění při výkonu této práce?

To ne, já jsem komunikativní člověk, nic mi nedělá problém vyřešit. Ale mám strach, že přijdu o práci, jsem už starší a práci sháním hůř, vlastně nevím jestli tu budu nebo nebudu v příštích měsících? Samozřejmě bych chtěl. No a co bych mohl říct k činnosti, tak máme problém s tím, že nemáme třeba právo vůbec řešit zákazy vjezdu. Jo a taky kdyby nás někdo napadl, nejsme braní jako úřední osoby. Plno lidí ani neví, že APK existuje.

Co by jste navrhoval, aby tyto překážky odpadly?

Chtěl bych jistotu práce a u této bych hrozně rád chtěl zůstat, pro mě to totiž má smysl a myslím, že i pro společnost. To, že lidi neví o naší existenci, se dá zlepšit třeba tím, že by se mohly pořádat besedy na školách, kde bysme představili svojí činnost a proč fungujeme. Ještě bych chtěl něco říct k těm lístkům, hodně řidičů to nedodrжуje, tak bychom aspoň chtěli je upozornit, vyzvat je, že parkují špatně, dát jim lístek za stěrač. Jedno potvrzení abysme si nechali my a oni se pak šli hlásit na policii. Nechceme mít práva jako policajti, jen malá preventivní opatření.

Respondent - R8

Kolik Vám je let?

Je mi 25 let. Ne to byla sranda. To nechcete vědět. Žiju už 53 let, jsem starý.

Jaké máte vzdělání?

Mám základní vzdělání. Chtěl jsem být kominík, ale špatně jsem se učil, proto jsem nešel dál studovat. Do práce jsem šel až v 18 letech.

Teď pracujete jako asistent prevence kriminality, jak jste se k této práci dostal?

Bylo to tak, že po té hádce, tu na Máji, jsem si vzal vestu oranžovou a šel s kamarády uklízet nepořádek. Dělal jsem to tři měsíce zadarmo, že jsem chtěl. Sbírali jsme papírky, udržovali klid na hřištích a všude na Máji. Pak jsem se dověděl, že se dělá výběrové řízení na asistenta, tak jsem to šel zkusit a vybrali mě. Tak tu jsem od prvopočátku.

A jste spokojený?

Jo, já to chtěl dělat, ukončil jsem předešlý pracovní poměr kvůli tomu. Chtěl jsem to dělat dobrovolně pro každého, bavilo mě to a pořád baví. Vidím, že je na Máji větší pořádek, to jsem rád.

Než jste začal práci asistenta prevence kriminality vykonávat, měl jste nějaké školení?

Ano, všichni kdo začínali, měli školení a poté jsme začali práci zkoušet v terénu. Ze začátku to bylo velmi těžké, chodili jsme s velitelem, všechno nám vysvětloval a ukazoval.

Bylo pro Vás těžké se naučit všem činnostem?

Bylo to fyzicky náročné. Pořád jsme chodili, boleli mě nohy (usmívá se). A taky jsem dlouho nepsal, nedržel jsem 20 let propisku a museli jsme všechno zapisovat.

Vykonáváte činnosti asistenta dle toho, jak jste byli školení? Pomohlo Vám to rozvinout činnosti APK?

Ano. Školení a hlavně potom vykonávání práce mi hodně dalo.

Jaké činnosti vykonáváte?

Všechny... ne to byla sranda! Vykonáváme ty, co jsou potřeba. Všichni, co něco potřebují, tak zavolají našemu mentorovi a domluví se, my pak věci řešíme. Chodíme hlídat na úřad práce třeba. Hlídáme pořádek a dodržování nočního klidu na Máji, ale taky v centru. Problémovéj je docela Palečák, upozorňujeme lidi a hlavně s nimi komunikujeme.

Potýkáte se s nějakou činností, kterou byste nezvládal nebo existují nějaké překážky, či nedorozumění při výkonu této práce?

No my bychom si měli získávat lidi, občas to není lehké. Ale vždy se povede, i když to nedorozumění vznikne. Je to o komunikaci. Přejde mi trochu zbytečné to otvírání a zavírání hřišť, ale zase je to dobrý pro důvod ochrany před nepořádkem. V noci by se tam scházeli určitě lidi, co tam nemají, co dělat. Také nesmíme do komunitního centra dovnitř.

Co by jste navrhoval, aby tyto překážky odpadly?

To bych chtěl říct k tomu komunitnímu centru. Je hrozně málo otevřený, kdyby tam děti víc chodily, nenudily by se, nepoflakovaly a nevznikaly by tedy problémy. Určitě by se snížil počet stížností na hluk v ulicích.

Příloha č. 4: Rozhovory s respondenty R9 - R15

Respondent - R9

Kolik Vám je let?

43 let

Jaké máte vzdělání?

Mám magisterské studium v oboru Rehabilitační-psychosociální péče o postižené děti, dospělé a seniory.

Vaše pracovní pozice?

Moje pracovní pozice je referent (romský a drogový koordinátor).

Shledáváte působnost projektu Asistent prevence kriminality v Českých Budějovicích za pozitivní či negativní? Co si myslíte, že se podařilo na sídlišti Máj i v centru města změnit?

Rozhodně úspěšné. Dosáhlo se tím uklidnění situace, snížila se kriminalita. Chyba byla v tom, že asistenti tu mohli být už před osmi lety a nemuselo se tu odehrát to, co se odehrálo. Myslím teď ty demonstrace. Politici neráčili dříve na toto téma reagovat a dát tomu podporu.

Vykonávají asistenti svou činnost dobře? Nebo existuje podle Vás něco, co nevládají?

Myslím, že ano. Všechno záleží na výběrovém řízení, to je základ. Je to obtížný výběr lidí, přijde Vám tam cikán a myslí si, že je vlivný cikán na sídlišti Máj, tu svojí komunitu nezapřou, a to je kontradické pro výběr těchto asistentů, nedělalo by to dobře, chce to vybrat Roma, který nevyužije toho, že má moc. Musí šlapat podle

domluvy, musí dodržovat všechno podle pravidel, úspěšnost projektu stojí na kvalitě mentora a jejich mentor je skvělý. On má zkušenosti z předchozího zaměstnání, tak umí s nimi pracovat, protože všichni asistenti prošli výkonem trestu či vazbou, tak umí poslouchat rozkazy. Ze začátku ho to hodně stálo sil. Asistenti měli problémy se psaním, tak že se učili psát, učili se česky, počítat. Neuměli se ani zdvořile představit do telefonu - například, když se jim volalo, tak řekli místo jména já taky. Těmto úkonům se ale naučili, protože měli školení od města, co se týče sociální práce, protože musí umět poradit v životních situacích, když je lidé budou žádat o pomoc. Položil se jim základ sebeobrany, základy sociální práce a přehled služeb v ČR. Učí se městské předpisy a obecné vyhlášky a také mají permanentní dryl ze strany mentora. Ten by neměl nikdy povolit, musí tu práci umět obhájit. Stalo se třeba, že manželka jednoho asistenta si půjčila jeho oranžovou vestu, tím to zneužila. V tomto případě mentor ihned rychle zasáhl. Asistentovi byla snížena výplata, mentor mu vše vysvětlil důrazně, že tohle nesmí udělat. Neměli by vystupovat tak, že by využívali toho, že je asistent prevence kriminality. Vždy za to hrozí sankce nebo vyhazov - kdokoliv by zneužil této moci, mentor to zjistí, všechno stojí hlavně na něm, musí se s nimi popasovat a můžu potvrdit, že to tak dělá.

Existují nějaké činnosti, které by bylo potřeba doladit? Pokud ano, navrhněte jejich řešení.

Vždycky je potřeba něco doladit. Ne sranda. My s mentorem průběžně komunikujeme, když cítíme potřebu, tak si je objednáme nebo když jdeme do vyloučené lokality, tak si asistenty často bereme s sebou. Mentor s nimi dělá i doručovatele písemností s dodejkou. Oni to snáze vysvětlí svým občanům. Asistenti sami přicházejí s návrhy některých činností, ale APK je preventista. Musí hlavně klást důraz na znalost a využívat jejich znalost komunity. Neměli by se třeba vůbec zatěžovat administrativou, tím by se zmenšil prostor působení v komunitě určitě. Mají obrovskou výhodu v tom, že dobře znají všechny členy komunity, to znamená, že jsou skrze ně všichni dostupní. Když nastane problém, oni jim to ať už česky nebo cikánsky vysvětlí.

Respondent - R10

Kolik Vám je let?

46 let

Jaké máte vzdělání?

Vysokoškolské bakalářské vzdělání.

Vaše pracovní pozice?

Jsem vedoucí oddělení nepojistných sociálních dávek.

Shledáváte působnost projektu Asistent prevence kriminality v Českých Budějovicích za pozitivní či negativní? Co si myslíte, že se podařilo na sídlišti Máj i v centru města změnit?

Můžu Vám to říct z pohledu úřadu práce. Z naší pozice je to velmi přínosné, denně máme tady ve vestibulu až 200 lidí najednou. Dochází zde k nejrůznějším konfliktům mezi občany a i mezi občany a pracovníky. Asistenti tady plní takovou regulující činnost, dokážou je v okamžiku uklidnit. Shledávám výhodu v tom, že jsou členy té komunity, mají v ní respekt a znají ostatní členy a jejich rodiny. Působí na klienty jednoduše uklidňujícím dojmem, tak že my jsme s jejich prací velmi spokojeni.

Chodí tedy každý den?

Ano každý den, v pondělí a ve středu tu jsou nepřetržitě.

Vykonávají asistenti svou činnost dobře? Nebo existuje podle Vás něco, co nezvládají?

Nevím jestli tohle zrovna já mohu posoudit. Uvnitř úřadu svou práci vykonávají dobře, jsou dobře vedení mentorem a jejich působení je velmi efektivní. Vidím za výhodu i tu uniformu, co nosí, už jen ta samotná působí preventivně, na první pohled je zaměnitelná totiž s uniformou strážníka. Jinak mohu říct, že nám nechybí nic. Já se s mentorem a s nimi na všem domluvím. Vždy je důležité jen správně komunikovat a s nimi je komunikace dobrá, jsem pořád ve spojení. Pokud něco potřebujeme, požádám je a oni se přizpůsobí, protože tam jsou dobře vybraní lidé. Měl jsem za začátku obavy z té komunikace právě, protože jsou z řad méně přizpůsobivých. Ale není vůbec žádný problém.

Existují nějaké činnosti, které by bylo potřeba doladit? Pokud ano, navrhnete jejich řešení.

Podle mě teď vše dělají dobře.

Respondent - R11

Kolik Vám je let?

34 let.

Jaké máte vzdělání?

Mam středoškolské sociálně právní v Praze a teď studuji druhým rokem kombinovaně zdravotně sociální fakultu obor Sociální práce ve veřejné správě.

Vaše pracovní pozice?

Sociální pracovník.

Shledáváte působnost projektu Asistent prevence kriminality v Českých Budějovicích za pozitivní či negativní? Co si myslíte, že se podařilo na sídlišti Máj i v centru města změnit?

Pro Máj a Budějovice je to perfektní, konečně se začalo nějak komunikovat, většinová společnost si konečně uvědomila, že bez toho nadhledu do komunity a komunikace celkové nelze fungovat. Ve zřízení APK určitě vidím jediné kladné věci. Díky tomu se na sídlišti Máj zlepšila komunikace s lidmi, s městskou a státní policií. Romská menšina se přiblížila té neromské komunitě. Pozitivně vnímám, že do toho šli ti romští chlapi, hlavně ti dva, co do toho šli hned ze začátku dobrovolně. Zlepšil se na Máji rozhodně noční klid. Mohlo to tu být už dříve, ale až na popud demonstrace se začalo mluvit o APK a myslím si, že je to obohacení jak menšinové, tak většinové populace. Začali mezi sebou konečně mluvit a začali se navzájem respektovat. Hlavně asistenti mají úžasného velitele, který se toho nebál a šel s velkým nasazením. Dává jim 100% a to je důležité a funguje to. Udržuje se klid, pořádek, kluci mají respekt mezi romskými rodinami a tato práce se stává elitní, mají takovou prestiž a uznání v té komunitě.

Vykonávají asistenti svou činnost dobře? Nebo existuje podle Vás něco, co nezvládají?

To není otázka pro mě, laicky můžu říct, že dělají vše dobře. My s nimi máme dohodu přes mentora, kdykoliv cokoliv budeme potřebovat nebo bude problém, tak APK přijdou a vyřeší to. Jsme s jejich činností spokojeni.

Existují nějaké činnosti, které by bylo potřeba doladit? Pokud ano, navrhnete jejich řešení.

Zatím problém není, ale vyskytnout se může kdykoliv, přeci jen APK mají nějaká daná pravidla. V rámci klubu například přišli i párkrát dovnitř, to však nemohou. Vše jsme ale vyřešili, vysvětlili přes mentora, proč sem nemohou chodit. Je to hlavně o domluvě, já sám jsem byl u výběrové komise, znám ty rodiny, pracuji v nich už dlouho. Vybírali jsme takové adepty, kteří když mají nějakou moc, tak ji nezneužívají. To bylo důležitá podmínka pro výběr ze všech uchazečů, protože pro ně to jsou vysoké posty. Někteří neumí pracovat s touto mocí, proto jsme se snažili vybírat lidi, kterým se to dá vysvětlit a oni to pochopí.

Respondent - R12

Kolik Vám je let?

27 let žena

Jaké máte vzdělání?

Mám vysokoškolské vzdělání.

Vaše pracovní pozice?

Pracuji jako strážnice u městské policie.

Shledáváte působnost projektu Asistent prevence kriminality v Českých Budějovicích za pozitivní či negativní? Co si myslíte, že se podařilo na sídlišti Máj i v centru města změnit?

Ano určitě pozitivní. Je to dobré, že APK vzniklo, mohlo to vzniknout ale i na jiném základě, než kvůli konfliktu v roce 2013. Ovšem vždycky se to zjistí pozdě, většinou to tak ale bejvá, že ano?

Ano v tom s Vámi souhlasím. A teď se Vás zeptám přímo k té práci, vykonávají asistenti svou činnost dobře? Nebo existuje podle Vás něco, co nezvládají?

No já spíše dělám v centru, do styku se s nima moc nedostanu, tak Vám neřeknu, zda mají nějaký problém, já sama o ničem nevím. Ale myslím, že zvládají udržet vše, hlavně ten klid na Máji, mohu to potvrdit, příbuzní tam bydlí. Je to hodně vidět i v tý Volfovce, problémoví obyvatelé, už nejsou tolik na veřejnosti, dávají si pozor, je to velmi dobrá prevence.

Existují nějaké činnosti, které by bylo potřeba doladit? Pokud ano, navrhněte jejich řešení.

Myslím, že zatím ne. Nemůžu to úplně posoudit, sloužím spíše v centru, jsou to APK, víme co dělají, ale tohle Vám nepovím.

Respondent - R13

Kolik Vám je let?

42 let

Jaké máte vzdělání?

Mám středoškolské.

Vaše pracovní pozice?

Pracuji jako strážník u městské policie.

Shledáváte působnost projektu Asistent prevence kriminality v Českých Budějovicích za pozitivní či negativní? Co si myslíte, že se podařilo na sídlišti Máj i v centru města změnit?

No samozřejmě, že pozitivní. Podnětem vzniku byli právě konflikty na Máji, pohádali se kvůli kravině, vygradovalo to a najednou všechno šlo, zařídily se preventivní opatření. Byla to jen otázka času. Díky tomuto programu se dokázala eliminovat kriminalita na tomto sídlišti a hlavně se tomu dobře předchází, protože asistenti umí velmi dobře komunikovat ve svojí komunitě. A to vidím za velké pozitivum.

Vykonávají asistenti svou činnost dobře? Nebo existuje podle Vás něco, co nezvládají?

Nemůžu posoudit jestli něco dělají špatně, je to nový projekt, který se rozjíždí, oni jsou cikáni a vlastně mají na ty své lidi znova dohlížet. Získávají si to své postavení, někdo je bere víc, někdo míň, nemají to jednoduché. Musí to být pro ně určitým způsobem těžké, ale myslím, že to zvládají dobře, vše se ukáže během času. My s nimi spolupracujeme velmi často. Bereme si je, když vznikne nějaký konflikt. My vystupujeme jako autorita, protože máme ty práva, co oni nemají. Oni nám pomáhají tím, že opravdu umí skvěle komunikovat a vyjednávat.

Existují nějaké činnosti, které by bylo potřeba doladit? Pokud ano, navrhněte jejich řešení.

Momentálně o ničem nevím. Jak jsem říkal, důležitá je jejich komunikace, a v té jsou na dobré úrovni, mají respekt a o to jde.

Respondent - R14

Kolik Vám je let?

32 let

Jaké máte vzdělání?

Středoškolské s maturitou.

Vaše pracovní pozice?

Jsem vedoucí oddělení přímého výkonu služby.

Jak shledáváte působnost programu v Českých Budějovicích? Co si myslíte, že se díky tomuto programu podařilo na sídlišti Máj ale i v centru města změnit?

Tenhle projekt je v Českých Budějovicích od roku 2013, město se do něj zapojilo po demonstracích v témže roce. Přínosem je, že máme sedm asistentů prevence kriminality. Jsou zaměřeny na Máj a střed města. Reakce obyvatel je kladná, vítají to. Asistenti se s majoritní společností baví, mezi komunikací není žádný problém. Určitě se snížila kriminalita, ale co je důležité, změnil se pohled veřejnosti na

romskou komunitu. Stojí to na té komunikaci. Základem je právě ta komunikace, předávání si informací.

Vykonávají asistenti svou činnost dobře? Nebo existuje podle Vás něco, co nezvládají?

Já si myslím, že to všechno zvládají. Jako výhodu vidím jejich místní znalost, znalost ulic a hlavně lidí z řad romské komunity. V tom je rozdíl mezi nimi a námi strážníky. My vidíme jen skupinku Romů, oni vidí skupinku, ve které každého znají, tím padá ta anonymita. Co vím, tak ze začátku měli problémy se čtením a psaním, ale mají dané určité body, kterých se drží, hlavně mají skvělého mentora, který je kontroluje. Asistenti si píšou deníky a vše mu hlásí. Další kontrolou je občan, sleduje jak strážníky, tak i tyto asistenty při výkonu práce. Například kdyby někdo rozkopával koš a asistent by nezasáhl, tak si na ně kolemjdoucí bude stěžovat, tím se to dost dobře zjistí.

Existují nějaké činnosti, které by bylo potřeba doladit? Pokud ano, navrhněte jejich řešení.

Tak vždy je co ladit. V současné době ale není nic, co by dělali špatně, tak že si myslím, že žádné problémy zatím nemají. Samozřejmě všechny jejich činnosti se ladí dle potřeb. Pokud jsou nějaké oslavy, například Silvestr, tak se jim upraví pracovní doba. Spolupracují dobře i s městskou Policií. Navzájem si vyměňujeme poznatky.

Respondent - R15

Kolik Vám je let?

42 let

Jaké máte vzdělání?

Vysokoškolské.

Vaše pracovní pozice?

Pracuji jako manažer prevence kriminality.

Shledáváte působnost projektu Asistent prevence kriminality v Českých Budějovicích za pozitivní či negativní? Co si myslíte, že se podařilo na sídlišti Máj i v centru města změnit?

Určitě jen pozitivní a to nejen pro společnost, ale i pro minoritu a ty asistenty. Zlepšil se pro ně sociální status, což je dost důležité. Když ten projekt začínal, obávali jsme se jak my, tak i oni toho, že je jejich komunita vyloučí. Pozitivní bylo, že oni to pochopili, že je to pro ně jako partner, který jim poradí například při úředních věcech. Jeden kluk měl i motivaci se dále vzdělávat, aby si dodělal maturitu, aby mohl dělat strážníka, to se mi velice líbilo. Jinak co se změnilo... tak snížila se drobná kriminalita, utlumil se střet minority a majority a zlepšila se mezi komunikace mezi minoritou a úřady hlavně.

Vykonávají asistenti svou činnost dobře? Nebo existuje podle Vás něco, co nevládají?

Snaží se určitě všichni, nemůžu to ale úplně posoudit, neznám je všechny, teď se to nějak měnilo. Myslím, že činnosti zvládají, ale není to úplně dokonalé. Nic není přece dokonalé a může se vždy něco zlepšovat. Není však jisté, zda budou peníze na tento projekt. Musí chtít samospráva i městská policie. Ze strany policie to ale může být třeba i zavrhováno, myslím všeobecně ve všech městech, kde APK působí. Někteří se bojí, že budou mít ve svých řadách sociálně nepřizpůsobivé, se kterými dříve měli problémy. V Budějovicích ale máme štěstí, protože obě dvě složky, jak samospráva, tak i policie asistenty chtějí. Je důležitá komunikace mezi policií a asistentem. V ČR ještě není úplně dokonale systémově nastavená, to může také přinášet problém do jejich činnosti. Mohl bych poukázat na Vimperk, kde úplně zmizela drobná kriminalita, když to komunitě řekl Rom, tak to funguje lépe, než když jim to řekne policie. V tom Vimperku to bylo fajn v tom, že se před zřízením APK byli podívat v Sokolově. Byli na veřejném zasedání, zájemci viděli, co to obnáší, v Budějovicích to šlo velmi rychle po těch demonstracích, proto je pořád co zlepšovat v jejich činnosti.

Existují nějaké činnosti, které by bylo potřeba doladit? Pokud ano, navrhnete jejich řešení.

Popravdě řečeno nevím všechny činnosti, co dělají. Měli by hlavně komunikovat, mohli by zajišťovat třeba školní docházku, více práce s dětmi a mládeží a zaměřit se na vzdělání, aby šli příkladem jejich komunitě. Bylo by dobré, kdyby si asistenti mladšího věku, dokončili své vzdělání a byli by vzorem svým občanům - jako ukázka toho, že mohou něčeho dosáhnout. Také by se mělo zapracovat na systému financování, aby se ukotvil a nemuseli jsme se bát, že APK budou zrušeni. Mají z toho strach jak asistenti, tak i město, také by se mělo vyřešit sjednání smluv na dobu neurčitou.